

naturis, & vna persona Christi: cū ergo anima rationalis sit rationalis nature indiuidua substantia, videtur quod diffinitio per se competat soli anime rationali.

Præterea homo non est rationalis substantia, nisi propter animam rationalem; sed nec est persona, nisi quia est rationalis substantia; ergo tota ratio personalitatis in homine sumitur ex anima rationali. Ideo Hugo vult, quod in homine sola anima rationalis sit persona, caro autem non sit persona, nec faciat ad constitutionem persone, sed est aliquid assumptum ad personalitatem anime rationalis.

Athan. in Symb. Præterea hoc videtur haberi ex Symbolo, vbi dicitur: *Sicut anima rationalis & caro vnus est homo, ita Deus & homo vnus est Christus.* cū ergo tota ratio personalitatis in Christo sumatur ex eo, quod est Deus, & ex eo, quod est Verbum, ita quod humanitas non facit ad constitutionem persone Christi, sed assumitur ad personalitatem Verbi; ita tota ratio personalitatis in homine puro sumatur ex anima rationali. Caro autem non faciet ad constitutionem persone hominis, sed assumpta est ad personalitatem anime rationalis.

Præterea arguit Hugo, quod homo potest dici anima rationalis: cū ergo homo dicat personam hominis, consequens est, quod persona hominis sit ipsa anima rationalis: Arguit enim in lib. & par. præassignatis: *Omnis homo est animal, & omne animal est corpus: ergo omnis homo est corpus. Si ergo homo potest dici corpus, multo magis potest dici anima rationalis.* Si enim totus homo trahitur vt possit dici pars ignobilior, & vt dicatur corpus; multo magis debet trahi, vt dicatur pars nobilior, & vt dicatur anima rationalis.

IN CONTRARIUM est, quia numquam pars prædicatur de toto essentialiter, sed denominatiuè, quia homo non est manus, sed est manuatus, non est caput, sed est capitatus. cū ergo anima rationalis sit pars hominis, non est huiusmodi anima, sed est animatus tali anime, scilicet rationali. Cū ergo animam essentialiter non prædicetur de

persona hominis, anima rationalis non erit ipsa persona hominis, sed erit pars persone hominis.

Præterea, hoc dicit persona, quasi per se sonans, & per se stans: cū ergo anima, dum est coniuncta carni, non sit per se stans, nec per se sonans: ergo anima sic accepta non debet dici persona. Verum est, quod Hugo hoc argumentum facit pro se, sed quod non sit pro eo, sed contra eum in prosequendo patebit.

Idē Doct. in 2. sent. dist. 3. par. 1. q. 2. artic. 1. dub. 2. ad resol.

RESOLVTIO.

Anima rationalis corpori coniuncta persona dici non debet, cū vt sic per se esse, aut per se agere, que sunt conditiones persone, eidem non competant.

RESPONDEO: dicendum, quod Hugo in hoc fuit singularis opinionis, voluit enim quod persona in homine esset sola anima rationalis, motus fortè ex diffinitione Boethij dicentis: *Persona est rationalis nature indiuidua substantia.*

Et quia sola anima rationalis per se considerata, & sine carne est rationalis nature indiuidua substantia, ideo voluit, quod tota ratio personalitatis in homine sumeretur ex anima rationali, & voluit, quod anima rationalis esset id, quod est persona in homine. Ait enim quod *Aliud quippe est, aliqua simul per vnionem ad vnitatem componi. Et aliud est, aliqua per vnionem vnitati apponi.* Ex quibus verbis habere vult, quod caro non faciat ad compositionem persone hominis, sed apponitur vnitati persone hominis. Anima ergo rationalis secundum eum est pars hominis. Caro verò non facit ad compositionem huius persone, sed apponitur vnitati dicte persone. Vult enim, quod cū aliqua apponantur ad vnitatem alicuius, compositum non sit aliquid illorum. Nam secundum eum, aliud est loqui de homine, aliud de persona hominis, Homo secundum ipsum componitur ex anima rationali, & carne, propter quod homo, nec est anima rationalis, nec caro, sed est compositum ex vtroque; at persona hominis est ipsa anima rationalis, caro autem non est quid componens huiusmodi personam, sed est quid ap-
tum

Hugonis opinio de personalitate hominis.

positum ad talem personam.

Inducebatur fortè Hugo, vt dictum est, quia non videbatur sibi, quòd posset aliter saluare illud Symboli: *Sicut anima rationalis, & caro vnus est homo, sic Deus, & homo vnus est Christus*: nisi tota ratio personalitatis sumeretur in homine ex parte animæ rationalis, sicut tota ratio personalitatis in Christo sumitur ex parte Dei, siue ex parte Verbi.

Propter quod, sicut humanitas in Christo non propriè est componens personam Christi, sed est aliquid appositum ad personam Christi; sic caro non est aliquid componens personam hominis, sed est aliquid appositum ad personam hominis, quæ est anima rationalis.

In hac igitur quaestione hoc ordine procedemus, quia primò declarabimus, quòd anima rationalis, quamdiù est coniuncta carni, non debet dici persona, sicuti etiam separata à carne per omnem modum, non meretur nomen personæ. Secundò ostendemus quomodo decipiebatur Hugo, volens quòd sola anima rationalis etiam coniuncta carni debeat dici persona.

Persona quomodo idem quod suppositum.

Propter primum sciendum, quòd idem est persona, & suppositum, sed suppositum est generalius quàm persona; nam omnia siue sint animata, siue inanimata, siue rationalia, siue irrationalia debent facere suppositum, vel debent in se habere suppositum, sed in solis rationabilibus dicitur esse persona, & sola rationalia dicuntur habere personam. Propter quod communiter dicitur, quòd persona super suppositum addit proprietatem, ad dignitatem pertinentem, quia ad dignitatem pertinet esse rationale. Rationalia dicuntur in se habere suppositum, & personam, sed irrationalia sic dicuntur habere suppositum, quòd non dicuntur habere personam. Dicemus ergo, quòd suppositum habet in se tria, quia est illud quòd habet per se esse, & quòd habet per se agere, & est illud quòd supponitur omnibus alijs, & in quo omnia alia habent esse; Et quia in omnibus rationalibus idem est suppositum, & persona, ea quæ dicuntur de supposito in rebus rationalibus competunt ipsi personæ. Propter quod

A in talibus persona est illud, quòd habet per se esse, & quòd habet per se agere, & est illud, in quo omnia habent esse, & ideo dicitur esse suppositum, quia omnibus alijs supponitur; si ergo hoc considerasset Hugo, non dixisset quòd anima rationalis, dum est coniuncta carni, debet dici persona, vel debet dici suppositum, quia sic accepta, nec habet per se esse, nec habet per se agere, nec est illud, quòd supponitur omnibus alijs, & in quo omnia alia habent esse. Nam siue sint in corpore, vt quantitates coloris, & cætera huiusmodi; siue sint in anima, vt scientiæ, & virtutes, omnia dicuntur esse in persona hominis, vel in supposito hominis. Anima ergo rationalis, quæ est forma corporis, & non habet per se esse, quia nulla forma, dum est forma habet per se esse, sed habet esse in sua materia, & non habet per se agere, quia anima non intelligit, sed homo per animam: vt patet ex primo de Anima: & quia omnia, quæ sunt in homine non sunt in anima, sed aliqua eorum sunt in corpore, ideo anima rationalis dum est coniuncta carni, nec debet dici persona, nec suppositum. Separata etiam à carne, licet possit aliquo modo dici hoc aliquid, persona, vel suppositum, adhuc tamen non meretur hoc dici per omnem modum, cum habeat aliquam inclinationem naturalem, vt sit in corpore, tanquam forma in propria materia, vt patuit supra per August. in fine 12. super Gen.

Personæ conditiones.

Forma materiae coniuncta non habet per se esse, nec per se agere.

Arif. 1. de anima tex. 64.

Tomo 3. cap. 35.

Motuum primū Hugonis.

Quomodo intelligitur definitio personæ a Boetio tradita.

Hugo autem motus fortè tripliciter, ex definitione personæ, ex auctoritate Symboli, & ex ipso corpore; ex omnibus tribus decipiebatur. Ex definitione quidem personæ, cum dicitur, quòd persona est rationalis naturæ indiuidua substantia. Hæc enim definitio est data de persona puri hominis, siue de persona humana, non autem est data de persona Angelica, quia vt patet per Dionys. de Diuinis nominibus cap. 6. *Angeli sunt intellectuales, homines autem rationales*. Si ergo diffiniretur persona Angelica, diceretur, quòd est intellectualis naturæ indiuidua substantia; quòd homo ergo sit rationalis, vt intelligit cum discursu, hoc habet, quia anima est vnibilis carni. Esse ergo rationalis naturæ non competit ani-

mæ

Diffinitio
personæ cō-
petit ani-
mæ ratio-
nali ex or-
dine, seu
vnitate ad
corpus.

Motiuū se-
cundum.

Similitudo
quid sit.

Motiuū
tertium.

ma secundum se, sed competit toti con-
iuncto, vel competit animæ rationali, vt
est vnibilis carni. Ex quo patet, quod
diffinitio personæ non competit ipsi ani-
mæ rationali secundum se (vt credebat
Hugo) sed competit ei ex ordine, & vni-
tate, quam habet ad carnem. Diffinitio
ergo data de persona, quod persona est
rationalis naturæ indiuidua substantia,
non fuit sufficiens motiuum, vt Hugo di-
ceret, animam rationalem coniunctam
carni secundum esse, esse personam.

Sic etiam non fuit sufficiens motiuum
auctoritas Symboli, cum dicitur: *Sicut*
anima rationalis, & caro vnus est homo,
ita Deus, & homo vnus est Christus. Nam
non omnis similitudo ambulat cum mul-
tis pedibus: & cum inducitur aliquid, vt
simile, sufficit, quod illud sit simile quan-
tum ad aliqua, vel quantum ad aliquid,
& non oportet, quod sit simile quantum
ad omnia. Nam, si esset simile quantum
ad omnia, non esset simile, sed esset idem.
Similitudo autem non est rerum earum-
dem, sed rerum differentium. Est ergo
simile, quod sicut in puro homine anima
rationalis, & caro vnus est homo, ita
in Christo, Deus, & homo vnus est Chri-
stus, modo quo diximus; sed non est si-
mile quantum ad hoc, quod sicut in
Christo tota ratio personalitatis sumitur
ex ipso Deo, vel ex ipso Verbo, quia ip-
sum Verbum erat persona, humanitas ve-
rò non constituēbat personam, sed assu-
mebatur ad personam, iam in esse con-
stitutam; sed non est sic de anima ratio-
nali, quod anima rationalis sit ipsa per-
sona humana, caro autem non faciat ad
constitutionem humanæ personæ, sed as-
sumatur ad personalitatem animæ ratio-
nalis, (vt asserit Hugo) vtraque enim
est de constitutione humanæ personæ, ani-
ma rationalis, & caro: licet vtraque na-
tura non sit de constitutione personæ
Christi.

Motiuum Hugonis etiam de corpore
non fuit sufficiens, nec conueniens. Ar-
guebat enim, quod si homo potest dici
corpus, ergo multo magis potest dici
anima rationalis, cum sit pars dignior in
constitutione hominis, quam corpus.
Nam corpus, quod predicatur de homi-
ne, cum dicitur, homo est corpus, non

est corpus, quod est altera pars composi-
ti, nec est corpus, quod dicit partem,
sed est corpus, quod est genus, & quod
dicit totum. Nam secundum Commen-
torem super 2. Metaph. *Differt genus à*
*materia, quia materia dicit partem, ge-
nus autem dicit totum, & si genus dicit*
partem, hoc est, secundum rationem, nam
secundum rem dicit totum. Arguere ergo
quod si homo est corpus, ergo multo ma-
gis est anima rationalis, patet, falsitatem
esse in argumento, quia corpus, quod est
homo, & quod predicatur de homine,
dicit totum, sed anima rationalis non
potest dicere totum hominem, sed sem-
per dicit partem eius.

Quomodo
corpus præ-
dicatur de
homine

RESP. AD ARGVM.

Declaratum est ergo, quod anima ra-
tionalis coniuncta carni non debet dici
persona, & quod motiua Hugonis ad hoc
probandum sunt falsa, & insufficientia. Et
per hæc patet solutio ad argumenta. Nam
argumenta de diffinitione personæ: &
quod anima potissimè est natura rationa-
lis, soluta sunt per iam dicta. Quia esse
rationale, & intelligere cum discursu
non competit animæ secundum se, sed vt
est iuncta corpori. Sic etiam argumentum
de auctoritate Symboli Athanasij, & ar-
gumentum de corpore, quod homo est
corpus, per iam dicta patent esse soluta.

Intelligere
cum discursu
non com-
petit ani-
mæ secun-
dum se, sed
propter esse
coniuncta
corpori. Vt
de eundem
Aet. in
quodlib. 4.
q. 16.

A R T I C. III.

*Utrum Persona diuina, & specialiter
persona Filij potuerit incarnari sine
alia. Conclusio est affirmatiua.*

D. Tho. 3. p. q. 3. art. 4. Caier. Medina. Siluius ibidem.
Thom. ab Argentina in 3. q. 2. art. 2. Ioseph.
Ragusa disp. 51. D. Bonau q. 2. art. 1.
Richar. Durand. Pallud. q. 2.
Valentia. tom. 4. disp. 1.
q. 3. punct. 2.

ERTIO queritur, vtrum
vna persona diuina, &
specialiter persona Filij
potuerit incarnari sine
alia, & videtur quod non.
Quia in incarnatione per-
sona communicat suum naturale existere
naturæ

naturæ assumptæ . Nam natura humana assumpta à Verbo, existit per existentiam Verbi , sed vnum est existere trium personarum . ergo &c.

Præterea quæcunque sunt vnum , non potest vnum incarnari sine alio : sed tres personæ sunt vnum , sic dicit Christus Ioan. 10. *Ego & Pater vnum sumus* . ergo , & ipse non potuit incarnari sine Patre .

Ioan. 10.

Tom. 3. c. 5.

Præterea vult August. primo de Trinitate, quòd *Personæ diuinæ inseparabiliter operantur* : sed assumere carnem est quædam operatio . Si ergo Filius est incarnatus , & assumpsit carnem : ergo Pater , & Spiritus Sanctus sunt incarnati , & assumpserunt carnem .

D. Damasc.

Præterea ait Damascenus 1. lib. cap. 2. quòd *Pater , Filius , & Spiritus Sanctus sunt vnum secundum omnia , præter ingenerationem , generationem , & processionem* : sed incarnatio non dicit ingenerationem , quæ competit Patri , nec generationem illam æternam , quæ competit Filio , nec processionem , quæ competit Spiritui Sancto : ergo quantum ad incarnationem omnes tres personæ sunt vnum .

Tom. 3.

IN CONTRARIUM est idem Augustinus primo de Trinitate, quòd esse in carne natum , & factum , & resurrexisse , non competit nisi Filio .

Gal. 4.

Præterea specialiter dicitur de Filio ad Gal. 4. *At ubi venit plenitudo temporis misit Deus Filium suum , factum ex muliere* : ergo fieri ex muliere, & incarnari competit soli Filio .

R E S O L V T I O .

Persona Filij absque alia persona assumere potuit , & re ipsa assumpsit carnem , ratione missionis , terminationis , & minorationis , quæ vni personæ competere possunt . Indumentum tamen eiusdem carnis tota Trinitas operata est .

RESPONDEO dicendum, quòd vnam personam , & specialiter personam Filij posse incarnari sine alia , possumus tripliciter declarare . Primò ex parte ipsius missionis . Secundò ex parte ipsius terminationis , quia incarnatio est terminata ad personam Filij , absque eo , Aegid. super iij. Sent.

quod sit terminata ad aliam . Tertio ex parte ipsius minorationis , quia per incarnationem sic est minorata persona Filij , quòd non est minorata persona alia . Hæc enim tria dicit incarnatio ipsa Filij : Missionem : Terminationem : & Minorationem . Et quia hæc possunt competere vni personæ diuinæ sine alia , ideo incarnatio potest competere personæ diuinæ , & specialiter personæ Filij sine alia .

Primum sic patet . Nam in diuinis non semper mittens mittitur . Pater enim mittit Filium , sed non mittitur à Filio . Ideo secundum Augustinum 2. de Trinitate cap. 12. *Pater non dicitur missus , sed Filius , & Spiritus Sanctus* ; Nam non dicitur mitti in diuinis , nisi persona , quæ est ab alio . Cùm ergo Pater sit à nullo , non propriè dicitur mitti : si ergo potest esse missio vnius personæ sine alia , quia Filius eo dicitur incarnatus , quo missus in carnem , & eo missus in carnem , quo incarnatus , ergo si potest esse missio vnius personæ , & specialiter personæ Filij sine alia , potuit esse , & fuit incarnatio Filij sine incarnatione alterius diuinæ personæ .

Tom. 3.

Secundum autem , quòd dicebatur de terminatione , potest sic declarari . Nam sola persona Filij dicitur incarnata , non quòd sola persona Filij operata sit incarnationem , sed tota Trinitas operata est incarnationem illam , quia secundum Damascenum lib. 3. cap. 1. *Indiuisa sunt opera Trinitatis , quia indiuisa est substantia* . Hæc enim tria secundum Damascenum se consequuntur : substantia , virtus , & operatio . Personæ ergo diuinæ , quia habent vnam substantiam , & indiuisibilem , habent vnam virtutem , & vnam operationem indiuisibilem , & inseparabilem . Omnes ergo tres Personæ ante incarnationem non erant indutæ carne , sed Pater , & Spiritus Sanctus induerunt Filium carne , & Filius induit seipsum carne , ita quòd tota Trinitas induit Filium carne , & licet hoc indumentum carnis sit operata tota Trinitas , solus tamen Filius est incarnatus , & solus Filius indutus carne , & ad solam personam Filij terminata est incarnatio : ita quòd ex parte terminationis possumus ostendere , quòd vna persona potest incarnari sine alia , &

Damascen. Trinitatis opera indiuisa .

Tota Trinitas operata est incarnatione , quæ terminata est ad solam Personam Filij .

ad vnam personam potest terminari incarnatione, absque eo, quod terminetur ad aliam.

Tertio possumus ostendere hoc idem ex parte minorationis, quia sola persona Filij est minorata per incarnationem illam: nam Filius ut est incarnatus, & ut est factus homo, est minor Patre, & Spiritu Sancto, & minor se ipso. quia seipsum minorauit, non formam diuinitatis perdens, sed formam serui accipiens. Et si volumus loqui, ut loquitur Apostolus, & bene: *seipsum* non solum minorauit, sed etiam *exinaniuit*, idest euacuauit, non formam diuinitatis perdens, sed *formam serui accipiens*. Nam ut homo respectu sui ipsius ut Deus, non se habet, ut plenum ad plenum, sed ut vacuum ad plenum. Nam sicut vacui ad plenum nulla est proportio, & nulla est comparatio, quia non posset toties sumi vacuum, quod faceret vnum plenum, sic paruitatis formae serui, & naturae humanae, ad illam superexcellentem magnitudinem naturae diuinae nulla est comparatio, quia non posset toties sumi paruitas formae serui, quod aequaretur superexcellentem magnitudinem naturae diuinae. Indumentum ergo incarnationis operata est tota Trinitas, sed solus Filius est indutus carnem; sic etiam minorationem, vel exinanitionem, ex acceptance formae serui, operata est tota Trinitas, quia Pater, & Spiritus Sanctus minorauerunt, & exinaniuerunt Filium, induendo ipsum forma serui, & ipse Filius seipsum exinaniuit accipiendo formam serui, tamen solus Filius est sic minoratus, & sic exinaniuit.

Omnibus ergo tribus praefatis modis sicut omnia praefata importat incarnatio, possumus ostendere, quod vna persona diuina, & specialiter persona Filij potuit incarnari sine alia.

RESP. AD ARGVM.

Esse dupliciter sumitur essentialiter, & personaliter.

Ad primum dicendum, quod existere absolute, & essentialiter est vnum, & idem omnium trium personarum, quia vna, & eadem est essentia omnium trium personarum, sed esse relatiue sumptum, non est vnu omnium trium personarum, iuxta tres proprietates personales relatiuas

A constituentes tres personas. Nam licet *substantia contineat unitatem, relatio tamen multiplicat Trinitatem*, ut vult Boetius in suo libro de Trinitate.

Boetius de Trin.

Ad secundum dicendum, quod Pater, & Filius ut sunt vnum, non est incarnatus vnus sine alio; sed ut sunt distincti personaliter, potuit incarnari, & fuit incarnatus vnus sine alio, facta est tamen talis vnio non in natura, secundum quam Pater, & Filius sunt vnum, sed in persona, secundum quam Pater, & Filius sunt distincti. Intelligemus enim, quod Filius sibi vniuit naturam humanam in persona, sed quia persona illa non est sine natura diuina, ideo facta vnione naturae humanae ad personam diuinam fuit facta vnio praefatae naturae ad naturam diuinam: Sicut si vnus ramus infereretur alteri ramo, possent esse in eodem stipite duo rami, vnus naturalis, & alter insertus, sic in eadem persona Verbi duplex fuit natura, videlicet natura humana temporaliter assumpta a Matre, & natura diuina eternaliter accepta a Patre.

Vnio humanae naturae ad naturam diuinam potest dupliciter fieri, vel immediate, vel mediante persona.

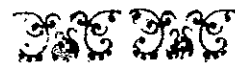
Exemplum.

C Ad tertium dicendum, quod, ut patet, incarnatio, ut dicit operationem, fuit totius Trinitatis, quia tota Trinitas operata est incarnationem illam: sed ut dicit terminationem ad personam, sic sola persona Filij est incarnata, & ad solam personam illam terminata est incarnatio.

Incarnatio effectiue est a tota Trinitate, terminatiue ad Filium tantum.

Ad quartum dicendum, quod incarnatio includit vnum illorum trium, secundum quae distinguuntur personae, quia includit generationem Filij. Filius enim habens esse a Patre per generationem eternam, & habens esse personale distinctum a Patre per eternam generationem, in eandem personam assumpsit, & vniuit sibi humanam naturam per temporalem incarnationem.

Incarnatio immed. a. e. termina. a. est ad id, in quo Filius a Patre distinguitur, no. autem immed. ad id, in quo conueniunt.

ARTIC. IV.

*Utrum Pater, & Spiritus Sanctus
potuerint incarnari. Conclusio
est affirmatiua.*

D. Tho. 3. p. q. 3. art. 5. Caiet. Silu. Cabrera ibid. Argei
in 3. d. 1. q. 2. art. 1. Valentia tom. 4. disp. 1.
q. 3. punct. 2. Bonau. dist. 1. q. 4.
art. 1. Richar. q. 3.

QUARTO quæritur. Vtrū Pater, & Spiritus Sanctus potuerint incarnari. Et videtur quòd non, quia, secundum Anselmum de Incarnatione Verbi. *Quodlibet paruum inconueniens in Deo est impossibile*; sed si Pater, vel Spiritus Sanctus fuisset incarnatus, essent in illa Trinitate duo filij, vnus per generationem, æternam, & alius per natiuitatem temporalem. Concedimus enim in Filio duas natiuitates, vnā æternam, secundum quam est genitus à Patre, & aliam temporalem, secundum quam est genitus à Matre. Si ergo Pater, vel Spiritus Sanctus esset sic incarnatus, vel genitus essent in illa Trinitate duo Filij: quod est inconueniens.

Præterea opposita non possunt coniungi simul in eodem, sed proprietas Patris est innascibilitas: ergo nasci, vel incarnari, Patri non potest conuenire.

Præterea incarnatio Filij est ipsa missio Filij, quia eò est incarnatus, quò missus in carnem: sed secundum Augustinum 2. de Trinitate c. 12. *Pater non dicitur missus*: ergo &c.

Præterea, si Pater posset incarnari, per incarnationem eius aliqua bonitas esset in mundo amplior quàm sit: sed ab eo expectandum est omne opus bonitatis, & pietatis: ergo sperare deberemus, & expectare, quòd incarnetur: sed hoc non sperat, nec expectat Ecclesia: ergo &c.

Præterea non est maior Dei potentia, quàm voluntas, cum vtraque sit infinita: sed Pater non voluit incarnari: ergo non potuit.

Aegid. super iij. Sent.

A IN CONTRARIUM est. Quia quæcunque æquè distant, æquè coniungi possunt: sed natura humana æqualiter distat à qualibet persona Diuina, quia à qualibet distat in infinitum. Si ergo natura humana potuit coniungi Filio, potest coniungi Patri, & Spiritui Sancto.

Præterea quicquid dignitatis est in Filio, est attribuendum Patri: sed posse incarnari, est dignitatis in Filio: ergo &c.

RESOLVTIO.

Patrem, & Spiritum Sanctum incarnari, neque quoad efficientiam, neque quoad terminationem, neque tandem quoad loquutionum varietatem repugnat. Quorum Incarnationem præordinare, & statuere potuit Diuina omnipotentia.

RESPONDEO: dicendum, quòd cum quæritur, Vtrum incarnatio possit competere Patri, aut loquimur de incarnatione quantum ad suum principium, & potissimè quantum ad suum principium effectiuum, aut quantum ad suum terminum, aut quantum ad veritatem loquutionum, quæ de incarnatione formari possunt. Si loquamur de incarnatione quantum ad suum principium, & potissimè quantum ad suum principium effectiuum, tunc si facta est incarnatio, de necessitate facta est à Patre, & à tota Trinitate, quia indiuisa sunt opera Trinitatis, sicut est indiuisa substantia. Unde Augustinus 1. de Trinitate cap. 4. ait. *Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus sicut inseparabiles sunt, ita inseparabiliter operantur*. Dionysius tamen, & Damascenus huiusmodi inseparabilitatis causam assignant vnitatem substantiæ. Nam in diuinis omnia absoluta transeunt in substantiam. Virtus enim diuina, est ipsa substantia diuina: Propter quod & Auctor de causis in hanc veritatem incidit dicens. *Deus in agendo non habet mediatorem*. Non enim agit per virtutem, quæ sit media inter substantiam, & operationem, sed immediatè agit per suam substantiam, quia sua substantia est sua virtus, & operatio. Et quia operatio

Tom. 3. c. 4.

Aboluta in diuinis transeunt in substantiam, sed huius rei causam vide apud Aegid. lib. 1. d. 11. art. 2. & d. 31. art. 1.

Exemplum.

immediatè respicit virtutem, omnes tres Personæ, quia habent vnâ, & eandem substantiam, habent vnâ, & eandem virtutem, & vnâ, & eandem operationem. Incarnatio ergo, vt dicit opus, est à tota Trinitate tanquàm à principio effectiuo. Nam vt supra ponebamus exemplum. Si essent tres personæ nudæ, & duæ vestirent tertiam, ita tamen quòd & tertia vestiret seipsam, omnes illæ tres personæ operarentur illam vestitionem; vna tamen sola esset vestita; sic etiam in proposito Pater, & Spiritus Sanctus induerunt Filium carne, & Filius induit seipsum; propter quod tota Trinitas operata est incarnationem illam, sed solus Filius est incarnatus. Cum ergo quæritur. Vtrum incarnari competat Patri, vel Spiritui Sancto. Si loquamur de incarnatione quantùm ad principium effectiuum, ex quo facta incarnatio, de necessitate facta est à tota Trinitate tanquàm à suo principio effectiuo: Incarnatio tanquàm principio effectiuo competit toti Trinitati, Patri, Filio, & Spiritui Sancto; sed si loquamur de incarnatione, non quantùm ad suum principium. Sed quantùm ad suum terminum, sic incarnatio terminata est ad solam personam Filij, quia sola persona Filij est incarnata. Verùm quia quæstio non quærit de eo, quod est, sed de eo, quod potest esse. (quærit enim, quòd sicut incarnata est persona Filij, vtrum sic potuisset incarnari persona Patris, & Spiritus Sancti) Ad hoc respondet Anselmus de incarnatione Verbi, quòd non: adducens pro ratione, quòd *quodlibet paruum inconueniens in Deo est impossibile*. Videtur enim sibi esse inconueniens, quòd Pater, vel Spiritus Sanctus fuisset incarnatus, quia tunc in illa Trinitate essent plures Filij. Communiter tamen tenetur contrarium. Vnde Magister in littera huius primæ distinctionis hanc quæstionem mouens ait: *Potuisset olim, & potest nunc carnem assumere Pater, & Spiritus Sanctus*.

D. Anselm. de Incarn. Verbi c. 4.

Magister sent.

D. Anselm. & Magister senten. concordas quomodo fieri queant.

Vt ergo appareat quomodo veritatem habeat dictum Anselmi, & quomodo veritatem habeat dictum Magistri, possumus distinguere de potentia Dei absoluta, & de potentia Dei ordinata. Abso-

lutè enim loquendo, posse respicit esse: quæ ergo habent determinatum esse, habent determinatum posse. Ignis enim, quia habet determinatum esse calidum, ideo per se loquendo, non potest nisi calefacere: sed quia Diuinum esse continet omne esse: consequens est, quòd diuinum posse contineat omne posse. Deus ergo habet omne posse, & est omnipotens, quia habet omne esse, & quia habet perfectissimum esse. Loquendo igitur de potentia Dei absoluta, solùm illa non potest Deus, quæ repugnant ipsi esse, vel perfectioni ipsius esse. Ideo Deus non potest contradictoria, quia contradictoria repugnant ipsi esse: Contradictoria enim sub ente contineri non possunt, quia semper altera pars contradictionis est sub non esse. Hæc est enim contradictio, aliquid idem, & secundùm idem, simul esse, & non esse, quod est impossibile. Et sicut Deus non potest contradictoria, quia repugnant ipsi esse; sic non potest quæ imperfectionis sunt, non enim potest peccare, nec potest errare, quia hæc repugnant perfectioni ipsius esse. Propter quod talia nõ nominant potentiam, sed impotentiam. Cùm ergo quæritur: Vtrum persona Patris, vel Spiritus Sancti possit incarnari, cùm hoc non implicet contradictionem, sed secundùm se, & secundùm quod huiusmodi non ponat aliquam imperfectionem in persona Patris, & in persona Spiritus Sancti quātum ad Deitatem: ideo concedendū est, quòd secundùm Dei potentiam absolutam persona Patris, vel persona Spiritus Sancti potest, & potuit incarnari. Sed si loquamur de potetia Dei ordinata, hoc erit dupliciter, quia vel loquimur de ijs, quæ ordinauit, vel quæ potuit ordinare. Quantùm ad ea quæ ordinata, solùm illa potest facere, quæ præuidit, & præordinauit se facturum. Nam cùm Deus sit immutabilis, semper agit voluntate æterna, & consilio æterno. Siquidem nihil hic temporaliter agitur, quod ab æterno non sit à Deo præuisum, & præordinatum. Ab æterno enim fuit præuisum, & prædestinatum, quòd solus Filius incarnaretur, iuxta illud ad Roman. 1. *Qui prædestinatus est Filius Dei*. Ab æterno fuit præordinatum, & prædestinatum, quòd Filius hominis, & Virginis esset

Quomodo posse respiciat esse.

Contradictoria cur Deus non possit: vide eund. Doct. Aegid. 1. sent. d. 20. art. 1. & vide ibidem grauem dubitationem.

Pater, & Spiritus Sanctus secundum quam potentiam possint incarnari.

Rom. 1.

esset Filius Dei, & è conuersò. Secundum ergo hanc potentiam ordinatam, prout dicitur possibile Deo solum, quod ordinauit se facturum, potest esse verum dictum Anselmi: quod Pater non potest incarnari, nec Spiritus Sanctus, quia non fuit præordinatum, & prædestinatum à Deo. Sed si volumus potentiam Dei ordinatam referre non solum ad ea, quæ ordinauit, sed quæ ordinare potuit, sic Pater, & Spiritus Sanctus potuerunt incarnari, quia si voluisset Deus potuisset hæc ordinasse. Et si esset hoc inconueniens, vt videtur sentire Anselmus, secundum hunc ordinem, quem videmus: non esset inconueniens secundum alium modum ordinis, quia comprehendere, & metiri diuinam potentiam non possumus; Et quod non videtur conueniens secundum hunc ordinem, quem videmus, posset esse conueniens secundum alium modum ordinis, qui est nobis ignotus. Aliqui tamen derident hunc modum distinguendi, cum dicimus aliqui esse possibile Deo secundum potentiam absolutam, & aliquid secundum potentiam Dei ordinatam: dicentes nihil posse procedere à Deo, nisi secundum Dei potentiam ordinatam. Quod verum est, accipiendo Dei potentiam ordinatam, non solum pro eo, quod ordinauit, sed pro eo, quod ordinare potuit. Nam si Deus alia faceret, quàm faciat, alia ordinasset, quàm ordinauit. Nam omnia, quæ facit in sapientia facit, & per sapientiam suam ordinat quicquid facit: & quia potentia rationales sunt ad opposita, Deus potuit Mundum creare, & non creare, & tunc Mundum creauit, quando per sapientiam suam Mundum creare ordinauit.

Viso quid sit dicendum de incarnatione Patris, & Spiritus Sancti quantum ad incarnationis principium, & quantum ad incarnationis terminum. Restat videre, quid dicendum sit de incarnatione quantum ad veritatem loquutionum, quæ de ipsa formari possunt. Potuit enim incarnari Pater, sicut incarnatus est Filius, sed non oportet, etiam si incarnatus esset Pater, sicut incarnatus est Filius, quod verificaretur de incarnatione Patris, quicquid verificatur de incarnatione Filij, quia licet incarnatio Filij sit

Aegid. super iij. Sent.

A missio Filij, non tamen incarnatio Patris esset missio Patris. Nam hoc modo persona mittit personam, quia persona operatur per personam. Ideo vult Augustinus, quod mitti est cognoscere, quod ab alio sit, cui ergo non competit esse ab alio, non competit mitti. Sed de hac missione sufficienter tractauimus in primo. Nunc autem scire sufficiat, quod licet Filius dicatur missus in carnem, quia Filio competit esse ab alio. Si enim Pater assumeret carnem appareret visibilis, & posset conuersari nobiscum, & verificaretur, vel posset verificari de eo, illud Baruch. 3. *Post hæc in terris visus est, & cum hominibus conuersatus est.* Sicut verificatur de Filio, sic etiam, si Pater assumeret carnem, verificaretur de eo, quod minorauit, vel exinaniuit semetipsum formam serui accipiens, sicut verificatur de Filio, sed ex hoc non diceretur missus, sicut dicitur missus Filius, quia Patri secundum quod Deus non cõpetit esse ab alio, sicut competit Filio, quia Filius etiam secundum quod Deus habet esse à Patre. Nam in diuinis, quicquid sit de persona mittente ad hoc quod persona dicatur mittere. Persona tamen missa oportet quod sit ab alio, vt possit dici persona missa.

Incarnatio Patris non esset missio sicut est incarnatio Filij, quia Pater non habet esse ab alio.

Baruch. 3.

RESP. AD ARGVM.

Ad primum dicendum, quod inconueniens est Patrem incarnari secundum istum ordinem, quem videmus, quia sufficit incarnatio Filij non solum ad redemptionem totius Mundi, sed etiam ad redemptionem multorum Mundorum si essent multi Mundi. Vel possumus dicere inconueniens esse Patrem incarnari, secundum ea quæ ordinauit Deus, sed si voluisset, potuisset alia ordinasse. Propter quod sub hac conditione: si Deus vellet: Persona Patris, & Spiritus Sancti posset incarnari, est penitus concedenda. Ad inconueniens autem, quod adducit Anselmus, posset responderi, quod secundum naturam diuinam, quæ non potest esse nisi vna, non potest esse nisi vnus Filius in diuinis, sed tam secundum naturam diuinam, quàm secundum naturam assumptam, & potissimè si persona diuina alia à persona Filij assumpsisset

Potentia ordinata accipitur non solum pro eo, quod Deus ordinauit, verum etiam pro eo quod ordinare potuit.

Si alia Persona diuina a Persona Filij naturā humanā assumeret, & ipsa quoque Filius dici posset, ratione natura assumptæ.

carnem, possent ibi esse plures filij, vnus secundum naturam diuinam, & alius secundum naturam assumptam: Vel possunt ibi esse plures filij secundum plures naturas assumptas, si plures personæ diuinæ plures naturas assumpsissent. Potest ergo in diuinis esse pluralitas filiorum, modo quo dictum est, ex pluralitate naturarum, sine aliquo inconuenienti.

Ad secundum dicendum, quod secundum idem non possunt opposita simul eidem inesse, sed secundum aliud, & aliud possunt; quia Aethyops est albus secundum dentes, & niger secundum partes alias; sic eadem persona Patris est ingenua secundum diuinitatem, & potest esse genita secundum naturam assumptam.

Ad tertium patet solutio per iam dicta, quia licet incarnatio Filij possit dici missio, quia Filius habet esse ab alio, tamen si Pater incarnaretur, eius incarnatio non diceretur missio, quia Pater non habet esse ab alio.

Ad quartum dicendum, quod non plus est de bonitate in pluribus personis diuinis, quam in vna tantum, nec plus de virtute, nec plus de efficacia, quia vna & eadem simplex virtus, & bonitas est tota simul in qualibet persona diuina. Ideo cantat Ecclesia, quod non vnus, quam duarum, siue trium personarum minor est efficacia. Non ergo plus de bonitate esset vnium carni ex incarnatione Patris, & Filij, quam ex sola incarnatione Filij. Concedimus tamen, quod incarnato Filio adhuc posset incarnari Pater, si vellet, loquendo de potentia absoluta, quia ex hoc contradictio nulla sequeretur. Neque ex hoc poneretur aliquis defectus in persona Patris, tamen, vt patet per habita, non debet Ecclesia expectare, vt Pater incarnetur, quia ex incarnatione eius non esset vnita carni maior bonitas.

Ad quintum dicendum, quod licet omnia absoluta in diuinis sint idem, quod Dei substantia, quia ibi potentia, & voluntas sunt idem quod substantia; tamen huiusmodi plura attributa non sunt synonyma, sed sumuntur, secundum aliam, & aliam rationem, vel secundum aliam, & aliam habitudinem, ratione cuius aliqua dicimus Deum posse, quæ

A non dicimus velle; quia posse est respectu oppositorum, sed velle simpliciter loquendo respicit alterum oppositorum tantum. Est enim hæc quæstio satis pertractata in libro Perihermeniarum, quia potest tunica incidi, & non incidi, tamen in effectu non erit nisi alterum illorum: sic Deus, quia quæcunque voluit, fecit, & sic est in effectu, sicut vult; ideo licet possit opposita, tamen quia in effectu, non possunt esse opposita, velle, ad quod sequitur effectus, oportet quod sit determinatum ad alterum oppositorum. Pater ergo potest, & potuit incarnari, dato quod noluerit, & non velit incarnari.

Posse est respectu oppositorum simul: adu velle, simpliciter loquendo respicit alterum tantum, quia opposita simul esse non possunt.

ARTIC. V.

Vtrum plures Personæ diuinæ possint assumere vnā, & eandem naturam numero. Conclusio est negatiua.

C D. Thom. 3. p. q. 3. art. 6. Caiet. Medina. Siluius ibidem. Scot. in 3. d. 1. q. 2. Bonau. in 3. d. p. q. 3. art. 1. Richar. q. 4. Dur. q. 3. Argentina q. 2. art. 1. Suarez tom. 1. in 3. p. disp. 1. sect. 5. Vasq. in 3. p. disp. 26. Ca. rera in 3. p. q. 3. art. 6. disp. 1. Valentia tom. 4. disp. 1. q. 3. pun. 3. Rada tom. 3. controu. 1. art. 4.

VINTO quæritur. Vtrum plures personæ diuinæ possint assumere vnā, & eandem naturā numero. Et videtur quod non. quia Anselmus 2. lib. Cur Deus homo. cap. 20. secundum capitulationes antiquorum librorum ait: *Plures personæ nequeunt vnū, & eundem hominem assumere.*

D Ansel.

Præterea vnio naturæ assumptæ dicit vnionem in persona, iuxta illud: *Vnus non confusione substantiæ, sed unitate personæ.* Si ergo assumptio requirit unitatem personæ, non nisi vna persona potest aliquam, vel aliquas naturas assumere.

Athan. in Symb.

Præterea assumens, & assumptus communicant sibi idiomata. Nam quicquid dicitur de Dei Filio, potest dici de homine illo, cuius naturam assumpsit Dei Filius: si ergo eandem naturam possent assumere Pater, & Filius, ille homo esset Pater,

Pater, & Filius, & esset confusio personarum.

Præterea omnis natura, quæ non est suum esse multiplicatur secundum multiplicationem suorum suppositorum: sed natura humana, non est suum esse; si ergo plures personæ diuinæ assumerent vnâ naturam humanam, essent plures homines, propter plura supposita, & non essent plures homines, sed vnus, propter naturam assumptam. Quod implicat contradictionem, & est impossibile.

IN CONTRARIUM est: quia natura humana potissimè est assumptibilis, quia est ad imaginem Dei: sed eadem natura numero est ad imaginem trium personarum, ergo potest assumi à tribus personis.

Præterea maior videtur esse differentia plurium potentiarum animæ, quæ differunt secundum absoluta, quàm plurium personarum, quæ differunt solum secundum relata: sed plures potentia possunt vniri in vno membro, quia organum tactus, qui est diffusus per totum corpus, stat simul cum organis aliorum sensuum, qui determinant sibi specialia membra: ergo &c.

Præterea quorum maior est conuenientia, facilius est vnio: sed natura humana assumpta à Verbo magis conuenit cum Patre, quàm alia natura humana: si ergo Pater posset incarnari, & posset assumere aliam naturam humanam, ergo multò magis posset assumere illam naturam assumptam à Verbo, quo posito plures personæ assumpsissent eadem naturam.

RESOLVTIO.

Si assumptio immediatè terminetur ad naturam Diuinam, in qua Personæ conueniunt, possunt tres Personæ Diuinæ vnâ, & eandem numero humanam naturam assumere, & esse vnus homo in vna humanitate. Si vero assumptio immediatè terminetur ad ipsam personam, in qua differunt, & alietatem habent: non possunt assumere vnâ, & eandem naturam numero. atque ita explicatur sententia D. Anselmi.

RESPONDEO: dicendum, quòd

A scripta communia dicunt circa hoc esse contrarias opiniones. Aliqui enim dicunt plures personas posse assumere eandem naturam numero. Aliqui tamen contrarium asserunt. Anselmus verò, vt patet in auctoritate præassignata, planè asserit, quòd plures personæ nequeunt vnâ, & eundem hominem assumere: cum ergo assumptio dicat quamdam vnionem ex vnibilibus: ex vnionibus iam factis, possumus arguere de vnione possibili.

D. Ansel.

B Possumus autè loqui de quatuor vnionibus iam factis. Tres enim sunt ipsarum creaturarum ad inuicem. Quarta est ipse Verbi ad naturam humanam. Videmus enim primò, quòd cibus vnitur cibato. Videmus secundò, quòd quatuor elementa siue quatuor miscibilia vnuntur in mixto. Videmus tertio, quòd anima rationalis vnitur carni. Videmus quartò, quòd humana natura est vnita Verbo. Primæ enim duæ vniones, prout cibus vnitur cibato, & prout elementa miscibilia vnuntur in mixto includunt confusionem substantiæ, quia non manet substantia cibi, sed conuertitur in cibatum; sic etiam elementa miscibilia secundum substantiam non manent in mixto; sed manent secundum virtutem, quia aliquo modo saluatur virtus eorum. Non enim manent elementa in mixto secundum substantiam, sed facta compositione in materia illa elementorum inducitur vna forma mixti, quam consequuntur qualitates mediæ. Nam in forma mixti non est tanta caliditas, sicut est caliditas ignis, nec tanta frigiditas, sicut est aquæ, sic etiam non est tanta humiditas, sicut est aeris, nec tanta siccitas, sicut est terræ, sed sunt qualitates mediæ, in quibus aliquo modo referuntur ista extrema: ideo vt dictum est, miscibilia in mixto confunduntur, id est non manent secundum substantiam, manent autem modo, quo dictum est secundum virtutem: Sed tertia vnio, quæ est animæ rationalis ad carnem, aliquo modo est sine confusione substantiæ, quia quod est ibi spirituale, videlicet anima rationalis, manet secundum substantiam suam in spiritualitate sua, & quod est ibi corporale, videlicet caro, manet secundum substantiam in sua corporalitate: & ideo hæc

Elementa non manent in mixto secundum substantiam, sed tantum secundum virtutem.

Unitas
rationalis
ad carnem,
magis re-
praesentat
vniōē na-
turæ huma-
næ ad Deū,
quàm quæ-
cunque aliā
vniōē, ratio-
ne imper-
mixtōnis
sufficitur.
D. Athan.
in Symb.

D. Damasc.

hæc vniō magis repræsentat vniōē hu-
manæ naturæ ad Deum, vbi quod est
humanitas, manet vt humanitas, & quod
est Diuinitas manet vt Diuinitas: & ideo
dicitur in Symbolo Athanasij. *Sicut ani-
ma rationalis, & caro vnus est homo, ita
Deus, & homo vnus est Christus.* Tamen
quantumcunque sit simile, vt supra teti-
gimus, est valdè dissimile. Est enim dis-
simile, quantum ad personam, quantum
ad naturam, & quantum ad ordinem
vnius ad aliam. Quantum ad personam
quidem; quia anima rationalis, & caro,
vt ex superioribus aliquo modo haberi
potest, faciunt ad constitutionem perso-
næ hominis, sed humanitas nihil facit
ad constitutionem personæ diuinæ, vel
ad constitutionem Verbi; sed susten-
tatur in persona Verbi ab æterno in-
esse constituta. Est enim ibi dissimilitu-
po quantum ad naturam, quia ex anima
& carne, vt supra tangebatur, constitui-
tur vna natura communis, & tertia, quæ
dicitur humanitas; sed ex humanitate,
& Deitate, nulla natura communis, &
tertia constituitur: ideo dicit Damascen.
lib. 3. quod *in Christo Domino nostro Iesu*
non est communem speciem accipere. Est
etiam ibi dissimilitudo quantum ad ordi-
nem, quia in alio puro homine prius vni-
tur natura animæ, ad naturam carnis, &
est ibi prius vniō in natura, quàm fiat
vniō in persona. Prius enim anima, &
caro vniuntur ad inuicem, & postea fit
vniō in persona, quia ex tali vniōne con-
stituitur persona; sed in vniōne humani-
tatis ad Deitatem in Christo est è con-
uersò, quia prius hæc duæ naturæ intelli-
guntur vni in persona Verbi, & postea
sic vniæ intelliguntur vni ad inuicem;
ideo signanter Athanasius, cum prius di-
xisset, *non duo tamen, sed vnus est Chri-
stus*; postea subdit: *Vnus non confusione
substantiæ, sed vnitæ personæ.* Vnus er-
go non confusione substantiæ, sicut cibus
vni in cibato, vel sicut miscibilia vniuntur
in mixto. Nec est ista vniō omninò, sicut
anima rationalis, & caro vniuntur ad in-
uicem, quòd huiusmodi vniō prius est
naturarum ad inuicem, quàm sit vniō in
persona, cum ex vniōne naturarum fiat
constitutio personæ. Sed in Christo pri-
mò est vnitæ secundum vnitatem perso-

ne, vt quòd natura humana est vni-
ta, personæ Verbi, & persona Verbi semper
est vniata Deitati, oportet ex hoc, quòd
natura humana sit vniata Deitati. Ex his
autem potest haberi via ad soluendam
quæstionem propositam; Vtrum plures
personæ Diuinæ possint assumere vnā
naturam humanam. Nam plura, vt plu-
ra, & vt sunt distincta, & alia, in vnum
conuenire non possunt: Et ad hoc vadit
dictum Anselmi, quòd plures personæ
nequeunt vnum, & eundem hominem
assumere. Addit etiam ibi hoc fieri non
posse in vnitæ personæ, plures enim
personæ, vt sunt distinctæ personaliter
in vnitæ personæ, vnā naturam non
possunt assumere. Nam plura conueni-
re in vnum, vel conuenire in assumptio-
nē vnius naturæ, non potest esse, vt diffe-
runt, erit ergò vt conueniunt. Dicemus
ergò, quòd in diuinis est dare essentialē,
& absolutum, in quo personæ conueniunt:
& personale, & relatiuum, in quo diffe-
runt. Vnā ergo personam assumere
vnā, & eandem naturam sine alia, vel
cum alia, potest esse, quòd sic, & potest es-
se quòd non: nā si ista assumptio termine-
tur ad illud, in quo personæ conueniunt,
& ad naturam diuinam, in qua conue-
niunt, tunc plures personæ, non vt plu-
res, & vt differunt, sed vt sunt vnum in
natura diuina, & vt conueniunt poterunt
assumere vnā & eandem naturam hu-
manam, & esse vnus homo in vna huma-
nitate, sicut sunt vnus Deus in vna Dei-
tate. Sed si hæc assumptio non termine-
tur ad naturam diuinam, in qua personæ
conueniunt, sed ad ipsam personalita-
tem, vel ad ipsam personam, in qua dif-
ferunt, sic plures personæ diuinæ non pos-
sent assumere vnā naturam humanam,
quia tunc assumerent eam in vnitæ perso-
næ, vel in vna personalitate, in qua vni-
tatem non habent. Nam licet in diuinis
in natura, & in essentia sit vnitæ: in-
personis tamen est alietas. Concludamus
ergò, & dicamus, quòd in diuinis natura
est inseparabilis à personis, & è conuer-
sò, personæ sunt inseparabiles à sua natu-
ra; idest à natura diuina. Et ideo quia
inseparabiles inseparabiliter operantur,
vt superius probauimus ex D. Augustino
1. de Trinitate cap. 4. Non ergò potest
vni

Natura hu-
mana im-
mediate v-
niata est Per-
sonæ Verbi,
& mediate
Deitati.

Si plures
Personæ vt
sunt vnum
in natura
Diuina assu-
merent eā-
dem natu-
ram huma-
nam, essent
vnus homo
in vna hu-
manitate in-
sicut sunt v-
nus in Dei-
tate.

vniri natura diuina nature create, nisi vnatur & persona, & è conuersò; sed ista vnio vel erit primò, & immediatè ad ipsam naturam diuinam, & mediante tali natura fiet vnio ad personam, vel ad personas, & è conuersò. Si enim fiat vnio ad naturam, & hoc modo fiat vnio ad personas, sic plures Personæ diuine, imò omnes tres Personæ, sicut habent vnam, & eandem naturam diuinam, sic poterunt assumere vnam, & eandem naturam humanam. Sed si fiat è conuersò, quòd vnio fiat ad personam diuinam, & mediante persona diuina fiat ad naturam diuinam, quia talis vnio fiet in vnitae personæ, sic vna natura non poterit assumi, nisi ab vna persona. Hoc est ergo, quod Anselmus ait: Cur Deus homo. lib. 2. Quòd plures personæ vnum, & eundem hominem nequeunt assumere in vnitae personæ. Propter quod si personalitas est ratio, quare fiat ista vnitas, & ista assumptio, cum cuilibet personæ correspondeat sua personalitas, cuilibet personæ respondebit, & assignabitur sua vnio, idest propria vnio, & propria assumptio.

Vnde quidam Scriptores moderni temporis in hanc veritatem inciderunt, sed non competenti medio. Dicunt enim, hanc quæstionem soluantes, quòd de ratione personæ est essentia, & proprietas constitutiua personæ, & ex hoc soluunt quæstionem propositam, dicentes, plures personas posse assumere vnam, & eandem naturam numero, potest intelligi dupliciter. Vno modo, quòd quælibet persona fieret suppositum illius humane nature immediatius ratione essentie, quàm ratione proprietatis constitutiue: alio modo è conuersò. Primò plures personæ possunt accipere eandem naturam numero: secundò non. Isti ijdem incidunt in istam, & eandem veritatem, quam conclusimus. Volunt enim quod essentia vt est constitutiua personæ, possit esse ratio, quòd plures personæ assumant vnam, & eandem naturam, sed proprietas personalis esse non potest. Illud tamen medium, vel ista ratio, per quam declarant propositum, est incompetens. Nam non solum proprietas personalis, sed etiam ipsa essentia, vt est constitutiua personæ, differenter, siue differenti modo se habet

ad personas, vel habet esse in personis. Nam essentia in Patre est, vt non communicata ab alio, & in Filio vt est communicata à Patre; in Spiritu Sancto, vt est communicata ab vtroque.

Plures ergò personæ non possunt accipere vnam, & eandem naturam humanam, vt sunt plures, & vt distinguuntur, & differunt, sed vt sunt vnum, & vt vniuntur, & conueniunt. Non ergo poterit fieri talis assumptio secundum essentiam constitutiua personæ, secundum quem modum differenter se habent ad eam, sed fiet secundum essentiam, vt est vnitua personarum, & vt communiter habent eam.

Dubitatio I. Lateralis.

Vtrum due personæ tantum possint assumere vnã, & eandem naturam numero. Conclusio est negatiua.

ALTERIVS fortè dubitaret aliquis, Vtrum due personæ tantum possent assumere vnã, & eandem naturam numero. Et videtur quòd sic, quia communiter conceditur, quòd plures personæ possunt vnã, & eandem naturam numero assumere, sed due personæ tantum sunt plures personæ: ergo &c.

RESOLVTIO.

Si assumptio vnus, & eiusdem nature creata terminaretur immediatè ad ipsam naturam Diuinam, seu vnitatem Diuinam nature, que communis est tribus, omnes tres Personæ dicerentur simul assumpsisse. Si verò ad vnitatem Personæ, siue ad substantiam relatiuam, in qua relatiuè opponuntur Personæ Diuinæ, non possunt due simul vnã, & eandem naturam assumere

DICENDVM, quòd due personæ tan-

tantum non possunt assumere vnam, & eadem naturam numero, quod ista vnio, vel ista assumptio non posset terminari ad aliquam vnitatem. Nam in diuinis respectu creaturæ non est nisi duplex vnitas, naturæ, & personæ. Illa ergo assumptio vnus, & eiusdem naturæ, vel terminabitur primo, & immediatè ad vnitatem naturæ, & sic competit omnibus tribus personis; vel ad vnitatem personæ, & sic non competet nisi vni personæ tantum.

Vnio nature assumptæ ad hoc, quod pluribus Personis competere possit ad aliquam earundem vnitatem, in qua conueniunt, immediatè terminari debet.

D. P. Aug.

Assumptio ergo vnus, & eiusdem naturæ, vel competit omnibus tribus personis, si talis assumptio terminetur immediatè ad ipsam naturam Diuinam, vel competit vni personæ tantum, si talis assumptio, vel vnio terminetur immediatè ad ipsam personam, & mediante vnione ad personam fiet vnio ad naturam diuinam. Quod factum est in persona Filij, quia natura humana immediatè est vnita personæ Filij, & mediante persona Filij est vnita ad naturam diuinam in Filio. Sunt enim duæ naturæ, diuina, & humana vnite in Filio propter vnitatem, quam habent ad vnam personam Filij. Ad hoc autem satis posset adduci auctoritas Augusti. lib. 5. de Trinit. c. 13. qui vult, quod Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus dicantur relatiuè ad creaturam, non tanquam tria, vel duo principia, sed tanquam vnum principium. Ait enim, *quod si interrogemur de Spiritu Sancto, verissimè respondemus, quod Deus sit, & cum Patre, & Filio vnus Deus. Vnum ergo principium ad creaturam dicitur Deus, non duo, vel tria principia*; Si ergo personæ diuinæ referuntur ad creaturam, quia Deus, cum sint vnus Deus, non erunt nisi vnum principium creaturæ, non duo, vel tria principia. Quod ergo dictum est de principio, veritatem habet de termino. Nam si personæ diuinæ sunt principium creaturæ, quia Deus; cum omnes tres personæ non sint nisi vnus Deus: omnes tres personæ non erunt nisi vnum principium creaturæ, non duo, vel tria: sic vt dicebatur, si assumptio humanæ naturæ terminetur ad personas diuinas, vt sunt essentia, & vt sunt Deus, cum omnes tres Personæ non sint nisi vna essentia, & vnus Deus, omnes tres personæ, non duæ tantum, hoc modo erunt vnus termi-

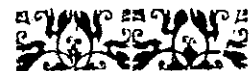
nus, non tres termini creaturæ. Potest ergo tota Trinitas incarnari vt Deus, & esse vnus terminus incarnationis, cum qualibet persona diuina habeat suam personalitatem distinctam ab alijs, duæ tamen personæ simul, sine tertia, nec principium creaturæ, nec terminus vnus, & eiusdem nature creatæ esse possunt: quia ista assumptio, & ista vnio nec terminetur ad vnitatem essentialem, quæ est eadem in tribus, nec ad vnitatem personalem, quæ est alia, & alia in vnaquaque persona.

Duæ Personæ Diuinæ simul sine tertia nec principium creaturæ, nec terminus vnus, & eiusdem nature creatæ esse possunt.

Aliam autem vnitatem respectu creaturæ non est dare in diuinis personis, vel in aliqua diuinarum personarum; dicimus autem respectu creaturæ, quia respectu diuinæ personæ est dare vnitatem duarum personarum absque eo, quod illa vnitas competat tertiæ personæ. Nam Pater, & Filius conueniunt in communi notione respectu Spiritus Sancti, & sunt vnum principium productiuum Spiritus Sancti, absque eo, quod Spiritus Sanctus, qui est tertia persona in Trinitate, sit principium productiuum sui ipsius. Loquimur autem hic de productione, vel de processione æterna, quia quantum ad processionem temporalem potest concedi, quod Spiritus Sanctus procederet temporaliter à se ipso: sic ergo est in diuinis respectu personæ diuinæ, sed respectu creaturæ duæ personæ absque tertia, nec vt principium, nec vt terminus esse possunt.

Ad argumentum autem in oppositum, dicendum, quod plures personæ non possunt, vt patet, assumere vnam, & eandem naturam, vt sunt plures, sed vt vniantur, & sunt vnita. Et quia non possunt referri ad creaturam, nisi vt sunt principium vnum, vel vnus terminus, cum hoc modo, quo dictum est, non possit

competere duabus personis sine tertia: ideo vnam, & eandem naturam assumere nequeunt.

Dub. II. Lateralis.

Vtrum in creaturis reperiatur vnio ad naturam mediante persona, & è conuersò. Conclusio est negatiua.

VLTERIVS forte dubitaret aliquis. Vtrum ista distinctio, quæ est vnio ad naturam, & mediante natura ad personam, & è conuersò; quia est vnio ad personam, & mediante persona ad naturam, locum habeat in creaturis, vel in personis creatis. Et videtur quòd sic: quia non minus, imò magis in creaturis distinguitur persona à natura, quàm in diuinis. Nam in diuinis propter identitatem persona prædicatur de natura, & è conuerso: quia verum est dicere, quòd persona Patris est sua natura, & est sua Deitas, & è conuersò: natura, & Deitas Patris est persona Patris. Non autem sic est in cæteris creaturis, quia homo non est sua humanitas, siue sua natura humana, & è conuersò.

RESOLVTIO.

In homine puro habente plures naturas, puta animæ, & corporis, quia ex præuia illarum vnione persona ipsa constituitur, locum non habet questio. An vnio naturæ ad naturam fiat mediante persona.

DICENDVM, quòd præfata distinctio non propriè habet locum in personis, & in naturis creatis, sed in personis, & in natura diuina; sed hoc non est ex eo, quòd in diuinis minus differant persona, & natura (vt ratio arguebat) quàm in rebus creatis. Propter quod ratio in oppositum non concludit, sed hoc est propter aliam causam, vt in prosequendo patebit. Sciendum ergo, quòd vnio ad naturam, & per naturam ad personam, non potest propriè habere locum, nisi in persona Verbi, vbi sunt plures naturæ. Propter quod posset meritò dubita-

Ari. Vtrum oporteat prius vnã naturam vniri alteri naturæ, & postea ambas naturas vniri personæ, vel è contra. Vtrum oporteat naturam prius vniri personæ, & postea per vnionem ad personam habere vnionem ad naturam, sicut est in Christo, vbi natura humana prius intelligitur vnita personæ Verbi, & postea ex vnione, quam habet ad personam Verbi, intelligitur habere vnionem ad naturam Verbi. Propter quod illud Symboli: *Non duo tamen, sed vnus est Christus. Vnus non confusione substantiæ, sed vnitæ personæ.*

B potest exponi, quòd Christus est vnus in duabus substantijs, vel in duabus naturis, non confusione, nec vnitæ naturarum, sed vnitæ personæ; non quia in Christo non sit vnio naturarum, diuinæ, & humanæ sine confusione aliqua, sed quia illæ duæ naturæ prius intelliguntur vnitæ in persona, quàm esse vnitæ ad inuicem, non prius duratione, sed prius naturali intelligentia. Hæc ergo quæstio potuit habere locum in Christo de ordine vnionum. Nam cum ibi sit vnio naturarum in persona, & naturarum ad inuicem, quæ vnio intelligatur esse prius? vtrumque potuit esse, sed non vtrumque fuit. Est enim ibi propter vnionem naturarum in persona, vnio naturarum ad inuicem: sed si tota Trinitas fuisset incarnata, & ad totam Trinitatem fuisset assumptio naturæ humanæ, terminata fuisset prius vnio naturæ humanæ ad naturam diuinam, in qua conuenit tota Trinitas, vel omnes tres Personæ, quàm intelligatur esse vnio naturarum in ipsis Personis: sed licet in Personis diuinis modo, quo dictum est, posset esse vterque ordo, vt prius esset ordo vnionis naturæ ad naturam, quam naturæ ad personam, & è conuersò. In creaturis tamen, vel in personis creatis habentibus plures naturas, cuiusmodi est quilibet purus homo, huiusmodi quæstio esse non potest, cum quæstio sit dubitabilis, & in talibus talis dubitatio locum habere non possit. Nam in omni puro homine, oportet, quòd prius sit vnio naturarum, vt natura animæ ad naturam corporis, quàm sit vnio naturarum ad personam, quæ ex vnione animæ, & corporis efficitur, causatur, & constituitur; Et quia non potest esse vnio natura-

D. Athanas. in Symb.

Humana natura prius vnita est Personæ Verbi, quàm natura. v. r. Diuinæ, non prioritate durationis, sed prioritate naturalis intelligentiæ.

In homine puro prius est ordo naturarum ad inuicem, atque vnio, quam personæ ad naturam.

In homine
puro perso-
na consti-
tuitur ex
vnione na-
turarum, ani-
mæ nimirum
& corpo-
ris.

turarum in persona, nisi in persona iam constituta in esse, cum in quolibet puro homine constitutio personæ præsupponat constitutionem humanæ naturæ, quæ constituitur ex vnione plurium naturarum, ideo in homine puro nullum est dubium, vnionem naturarum ad inuicem præcedere naturali intelligentia, vnionem naturarum in persona, sed in persona Christi, de cuius constitutione non est humanitas: quia humanitas assumpta à Verbo nõ constituit personam Verbi, sed sustentatur in persona Verbi ab æterno in esse constituta, & in eius persona non solum habet esse anima, & corpus, quæ constituunt naturam humanam, sed etiam simul cum natura humana est ibi natura diuina. Et ideo dubium esse potest. Vtrum prius intelligamus naturam humanam, & diuinam vniri in persona Christi, quàm vniri ad inuicem, cuius solutio patet per iam dicta, quod Christus est vnus vnitate personæ, vt prius intelligamus naturam diuinam, & humanam vniri in persona Christi, quàm vniri ad inuicem: sed si tota Trinitas assumeret vnã, & eandem naturam humanam, esset ibi conuerso, quod prius natura humana intelligeretur coniungi naturæ diuinæ, quæ est communis tribus personis, & postea natura humana sic assumpta, & sic vnita naturæ diuinæ intelligeretur vniri tribus personis, quibus est communis natura diuina. Ex his autem potest saluari dictum Anselmi: quia si vnio ad naturam humanam terminetur immediatè ad vnitatem personæ, secundum talem vnionem non incarnabitur, nisi vna persona, secundum quem modum loquitur Anselmus, quod plures personæ diuinæ vnum hominem in vnitatem personæ nequeunt assumere: sed si huiusmodi vnio terminetur immediatè ad ipsam naturam diuinam, sic tota Trinitas ad vnã naturam humanam vnionem habebit. Ex his etiam potest saluari vtraque opinio, & illa, quæ dicit, quod plures personæ non possunt assumere eandem naturam humanam, & illa, quæ ait, quod plures personæ diuinæ possunt hoc facere. Nam si fiat immediatè vnio ad personam, non nisi ad vnã personam vnietur natura humana, sed si fiat huiusmodi vnio immediatè ad diui-

Sententia negas, cum ea quæ affirmat, posse plures personas eandem naturam assumere, conciliatur.

A nam naturam, si per plures personas volumus intelligere duas personas, sic duæ personæ tantum non poterunt assumere vnã naturam humanam, sed omnes tres personæ poterunt hoc facere, quia natura diuina non duabus personis tantum, sed omnibus tribus est communis. Ratio autem facta in principio huius dubitationis, soluta est per iam dicta. Restat ergo solvere argumenta principalis articuli.

RES P. AD ARGUMENTA
ART. PRINC

B Primum ergo argumentum D. Anselmi per habita est solutum.

Ad secundum dicendum, quod cum arguitur, quod vnio dicit vnionem in persona: verum est de vnione facta in persona Verbi, vbi prius natura diuina, & humana intelliguntur vnitæ in persona Verbi, quàm intelligantur vniri ad inuicem: sed si Deus vellet, posset fieri è conuerso, vt prius natura humana intelligatur vniri naturæ diuinæ, quàm vniri diuinis Personis.

De facto vnio immediatè terminata est ad personam Verbi, de possibili potuit immediatè quoque ad naturam Diuinam terminari.

C Ad tertium dicendum, quod si fieret vnio naturæ humanæ ad naturam diuinam, & ex hoc vniretur huiusmodi natura toti Trinitati, vel omnibus personis hac hypotesi stante, omnes tres personæ essent vnus homo, propter vnã naturam humanam. Et sicut omnes tres personæ, propter vnã naturam diuinam, sic sunt vnus Deus, quod non est confusio personarum, sed simul stat vnitas essentiæ diuinæ cum distinctione personarum. Sic præfata hypotesi stante, omnes tres personæ propter vnã naturam assumptam, sic essent vnus homo, quod non esset ibi confusio personarum. Ad formam autem, arguendi de communicatione Idiomaticum, dici potest, quod non communicaret sibi Idiomatica ille homo, & quælibet persona, vt persona est, quia non esset facta vnio immediatè in persona, sed in natura. Communicarent ergo sibi Idiomatica ille homo, & quælibet persona, non vt persona, sed vt omnes tres personæ essent vnus Deus, & vnus homo.

In casu possibili Idiomatici communicationis non esset inter personas realiter distinctas vt sic, & immediate, sed mediate, & vt conuenirent in eadem natura, tum Diuina, tum humana.

D Ad quartum: quod natura, quæ non est suum esse, multiplicatur secundum multiplicationem suorum suppositorum: dici potest hoc verum esse de suppositis quæ

quæ constituuntur per talem naturam. Nam loquendo de ijs, qui sunt puri homines, quia supposita rerum constituuntur per humanas naturas, quot sunt talia supposita, tot sunt humanæ naturæ, & è conuersò. Sed hoc, quod dicitur, non habet locum, quia nullum suppositum diuinum constituitur in esse personali per naturam assumptam. Argumentum autem in contrarium ratione conuersionis concedantur.

A quas habet, humanam, & diuinam, nõ dicitur duo, sed vnus, iuxta illud Symboli *Qui licet Deus sit, & homo, non duo tamen, sed vnus est Christus.* Si ergo Christus assumeret duas naturas humanas, quia non esset duo, sed vnus, non esset duo homines, quod videtur inconueniens, si haberet duas naturas humanas.

D. Athan.

Præterea, quia duo homines sunt duæ personæ, non enim videtur intelligibile, quod sint duo homines, & non sint duæ personæ: si Christus assumpsisset duas naturas humanas, esset duo homines: ergo esset duæ personæ, quod est inconueniens.

B

IN CONTRARIUM est, quia quicquid potest Pater, potest Filius: sed Pater posset incarnari, & posset assumere aliam naturam humanam, a natura quam assumpsit Filius: ergo hoc potest Filius: ergo Filius posset assumere aliam naturam humanam ab ea, quam assumpsit.

Præterea maior fuit ostensio bonitatis in Filio, quia vniuit sibi naturam humanam in vnitatem personæ, quàm illud, quod facit quotidie, quia vnit sibi mentem humanam per gratiam: sed cum vniuit sibi vnã mentem humanam per gratiam, adhuc potest sibi vnire aliam, & aliam mentem: ergo & primum, quod est maioris bonitatis ostensiuum, videlicet quando vniuit sibi vnã naturam humanam in vnitatem personæ, potest sibi aliam, & aliam humanam naturam sic vnire: quod probare volebamus.

ARTIC. VI.

Vtrum sit possibile, quòd vna persona assumat, & vniat sibi plures naturas humanas. Concl. est affirmatiua.

D. Thom. 3. p. q. 3. art. 7 Medina. & Magister Càbrera ibidem disp. 1. 5. nar. disp. 13. sect. 3. Valentia tom. 4. disp. 1. q. 3. punc. 4. Siluius q. 3. art. 7. Scot. & Lychet. in 3. sent. dist. 1. q. 2. Ricchard. q. 5. Dur. q. 13 Aureol. q. 4. art. 2.

EXTO circa possibilitatem assumptionis, & vniõnis, quæritur. Vtrum sit possibile, quòd vna persona assumat, & vniat sibi plures naturas humanas.

C

Et videtur quòd non. Quia natura non multiplicatur, nisi per multiplicationem suppositorum. Vnde si intelligitur natura humana abstracta ab omnibus suppositis, non intelligitur nisi vnus homo. Vna ergo, & eadem persona, quia non est nisi vnum, & idem suppositum, plures naturas humanas non poterit assumere, cum manente vnitatem suppositi, non possit esse multiplicatio naturarum.

D

Præterea, si Christus assumeret vnã aliam naturam humanam, cum per istam assumptam vocetur Iesus, secundum illam aliam posset vocari Ioãnes, vel Petrus, vel aliquo alio nomine: quare eadem persona Verbi esset Iesus, & Petrus, vel Ioannes, siquidem in atomo. vel in indiuiduo assumeret tales naturas, & consequenter indiuidua prædicarentur de se inuicem, & esset verum dicere, Iesus est Petrus, vel Iesus est Ioannes, quod non est intelligibile.

Præterea plus distat natura diuina à natura humana, quam natura humana ab alia, sed Christus propter duas naturas,

Aegid. super iij. Sent.

RESOLVTIO.

Sicuti Deus ratione sua infinitatis semper potest plures naturas de nouo producere per solam mutationem factam in creatura: non enim exhauritur Diuina potentia: ita non est exhausta potentia Verbi, quin vnitum humanæ naturæ, non possit adhuc vniri alteri sine sui mutatione: quamuis ista vniõ sit longè maior, ut puta ad Diuinum suppositum, quàm vniõ creaturæ ad Deum per creationem, quæ non impedit, quin in creatura ipsa proprium suppositum consurgat.

RESPONDEO: dicendum, quòd in hac quæstione sic procedemus. primò agemus de ipsa quidditate vniõnis, videlicet quid est vniõ, de qua hic loquimur.

C

Secun-

Secundò, quod ex quidditate rerum possumus inuestigare veritatem earum, quia secundùm Philof. in 2. Metaph. Distinctio vniscuiusque rei in quidditate, est sua distantia in veritate: ideo inuestigandò quidditatem vnionis poterimus inuestigare veritatem rerum vnitarum. Tertiò ex parte rerum vnitarum, poterimus inuestigare veritatem loquutionum nostrarum, quia veritas orationis oritur ex veritate rerum, sicut veritas rerum ex veritate quidditatum.

Arist. 2. Metaph.

Vnio naturæ creatæ ad personam Verbi, non dicitur mutatione in Deo.

Potest in Deo esse noua relatio ex mutatione facta in creatura.

5. phys. tex. 48.

Propter primum sciendũ, quod si queratur, quid est vnio, & specialiter vnio naturæ creatæ ad naturam diuinam, vel ad personam diuinam, dici poterit, quòd huiusmodi vnio in Deo, non est nisi relatio quædam, & huiusmodi relatio non est in Deo ex mutatione Dei, sed ex mutatione creaturæ; potest enim esse noua relatio ad creaturam, non ex mutatione facta in Deo; sed in creatura. Potest enim dici Deus incarnatus, postquã fuit natus de Virgine, qui nõ poterat dici incarnatus, antequam fuisset in Virgine, vel ex Virgine natus: sic potest dici ex tempore Dominus creaturæ, & verè Dominus, qui non poterat verè dici sic Dominus, antequam produceret creaturam. Si ergo queritur de vnitate vnionis, de qua loquimur, dicemus, quod quidditas istius vnionis est quædam quidditas cuiusdam relationis: nam sola relatio est id quod potest dici de altero, nulla mutatione facta in ipso, sed solum facta in alio, vt declarari habet in 5. Physic. vbi ex hoc probatur, quod ad aliquid non est motus, quia potest aliquid referri ad aliquid, nulla mutatione facta in ipso, sed sola mutatione facta in alio. Sicut ergo potest Deus verè dici dominus ex tempore, licet in Deo nulla possit cadere mutatio, sic potest dici Deus verè incarnatus, & verè vnitus carni ex tempore, quia hoc fuit, quando venit plenitudo temporis nulla mutatione facta in ipso.

Viso de quidditate vnionis, restat videre de veritate rerum vnitarum: Deus enim producendo creaturam, verè est causa efficiens creature, & verè est causa conseruans, & verè est dominus creaturæ, & verè est vnitus creaturæ, vt efficiens, & conseruans; sed ista vnio per personalem vnionem habet aliquid plus, quàm habeat vnio per crea-

tionem, uel per cõseruationem, uel per donationem. Nam sicut vnitas creaturæ, adhuc creatura est id, quod agit, sed non possit agere si Deus subtraheret suam operationem occultam, quia vt vult D. P. Aug. sup. Gen. Si Deus subtraheret suam operationem occultam, extincta esset operatio naturæ, vel creaturæ, sed creatura assumpta in unitate personæ, nec est quæ agit, nec est id, quod patitur, quia actiones sunt suppositorum, vt vult Damasc. lib. 3. c. 34. quod agere, & pati nõ attribuitur nature, sed supposito. Potest enim natura esse ratio agendi, cuiusmodi est natura formæ, uel ratio patiendi, & talis est natura materiæ, ipsa tamè forma nõ agit, nec materia patitur, sed compositum, vel suppositum in quo habet esse natura, & forma, est id quod agit per formam, & patitur per materiã. Et ideo dicit Phil. in 1. de Anima, quod Anima nõ intelligit, sed homo per animã. Potest ergo humanitas in Christo esse ratio agendi actiones humanas, & ratio patiendi passiones humanas. Tamè ex quo erat natura illa assumpta à Verbo, non habebat per se esse, sed habebat esse in Verbo, & nõ faciebat per se, nec personam, nec suppositum. Poterat ergo natura humana in Verbo esse ratio agendi, uel patiendi, secundum naturam illam, sed suppositum Verbi, & persona Verbi est id quod agebat, & patiebatur secundum eandem naturam. Ex ijs autè apparere potest, quid sit vnio, de qua loquimur, & quid dicendum sit de veritate rerum vnitarum, & coniunctarum, quia talis vnio, de qua loquimur, multum habet manifestari, & declarari per vnionem, quã habet Deus ad aliam creaturam: non quod vnio, quã habet Deus ad aliam creaturam sit tanta, sicut est ista, quã habet Verbum ad humanam naturam, sed illa vnione potest manifestari ista. Est enim tanta vnio Dei ad quamlibet creaturam, ut nulla creatura possit incipere esse sine Deo, nec conseruari in esse sine eo, nec agere sine ipso, & sic totaliter dependet ab ipso, ut sit totaliter serua eius, & Deus sit totaliter Dñs cuiuslibet creaturæ: tamè adhuc ista vnio, quã habet Deus ad quamlibet creaturam, non est tanta sicut est vnio, quam habet Verbum ad naturam humanam, quia nõ obstante vnione, quam habet Deus communiter ad creaturas, creaturæ constituunt suum suppositum, cui supposito competit agere, & pa-

Si Deus subtraheret suum concursum, nulla esset operatio creaturarum.

D. Damasc.

1. de Anim. tex.

Vnio Dei ad creaturam per creationem non impedit quia in creatura ipsa coarsurat proprium suppositum vnio humanæ naturæ ad Verbum est sine propria eiusdem naturæ substantia, vel suppositi- tate creata & idcirco est longè maior vnio.

& pati. Ad propositum ergo potest considerari creatura, vt est natura, & vt est suppositum: vt est natura potest esse natura agendi, vel patiendi, sed vt est suppositum, potest ei competere agere, & pati. Natura vero assumpta à Verbo, sic est vnita Verbo in vnitatem personæ, vel suppositi, quod non constituit nec suppositum, nec personam, sed sustentatur in supposito, vel persona Verbi, ab æterno in esse constituto. Propter quod nec agere, nec pati competit illi naturæ, sed persona Verbi agit, & patitur, secundum naturam illam.

Patet ergo quid dicendum sit de vnitatem rerum sic vnitarum: nam quia ista vnio facta est in vnitatem suppositi Verbi, cum natura sit illud, secundum quod aliquid potest agere, & pati, & suppositum sit illud, quod agit, & patitur, quia anima non intelligit, sed homo per animam. Et corpus propriè non patitur, sed homo per corpus. Ideo persona Verbi, & suppositum Verbi est id, quod agit, & quod patitur, per humanam naturam. Ipsa verò humana natura, nec agebat, nec patiebatur. Redeamus ergo ad propositum, & dicamus, quod longè est maior vnio Verbi ad naturam humanam, quam sit vnio Dei communiter ad aliam creaturam, tamen hæc vnio, per illam potest declarari. Nam sicut Deus, quia est infinitus, ideo non potest adæquari creaturæ, nec potest tot creaturas producere, quod totaliter exhaustiatur potentia eius, sed potest semper nouam creaturam producere, & non per mutationem sui, sed per mutationem nouæ creature productæ fieri nouiter dominus illius creature; sic non est exhausta potentia Verbi, quod vnium humane nature, non possit vniri aliæ humane nature, & adhuc alij humane nature, quia talis vnio, loquendo de Dei potentia absoluta, sicut Deo placet, sic habet fieri. De tali enim vnione loquitur Augustinus in epist. ad Volusianum, dum ait, quod in talibus *tota ratio facti est potentia facientis*. Patet ergo, quid sit talis vnio, de qua loquimur. & quid dicendum sit de veritate rerum sic vnitarum. Patet etiã quomodo soluta est questio proposita, quia Verbum post assumptionem vnus nature humane, adhuc

Aegid. super iij. Sent.

A possit assumere aliam naturam humanam, vt etiam communiter tenent Doctores.

Dub. I. Lateralis.

Vtrum Christus assumens duas humanas naturas deberet dici vnus homo, vel duo homines.

D. Thom. 3. p. q. 3. art. 7. Medina & Cabrera. Suar. ibid. Nazar. controu. 1. Ferrar. 4. contr. G. c. 11. Gabr. in 3. d. 1. q. 2. art. 3. dub. 4. Marf. q. 2. art. 3. dub. 3. Albertin. q. 6. Theol. circa 6. coroll. dub. 3.

B

LETIVS postquam dubitauimus de quidditate vnionis, & de veritate rerum sic vnitarum, quia Verbum, postquam vnium sibi naturam humanam,

adhuc possit vnire aliam. Restat dubitare de veritate loquutionum in hac materia; quia si hoc fieret, quomodo loquendum esset, & quid esset dicendum? Vtrum Christus assumens duas humanas naturas deberet dici vnus homo, vel duo homines. Nam quicquid dicamus, videtur incidere in inconueniens, quia propter vnitatem personæ, vel suppositi, videtur, quod deberet dici vnus homo, & propter duas naturas assumptas, videtur, quod deberet dici duo homines.

RESOLVTIO.

Sicuti tria supposita propter vniam naturam Diuinam non sunt nisi vnus Deus, ita è conuerso vnium suppositum propter duas humanas naturas erit duo homines. Etenim homo primò significat humanitatem, & deinde suppositum, in quo est humanitas: non est tamen Christus dicendus duo simpliciter, & absolutè.

DICENDVM, quod homo magis significat naturam humanam, quam suppositum, quia vt dicitur 4. Metaphysic. non est differentia dicere, quod homo est in sanitate, & quod homo est sanus. Quod exponens Commentator ait, quod Auicenna credidit, quod nomen, & potissimè nomen positum in concreto

C 2 (sicut

h. P. Aug. tom. 3.

(sicut dicimus aliquem sanum, vel albū) A primò significat substantiam, & postea accidens, vt albedinem, vel sanitatem. Dicit tamen Commentator, quòd est è conuersò. Album enim, vel sanum primò significat albedinem, vel sanitatem, & postea significat substantiam, vel suppositum, in quo habet esse albedo, vel sanitas. Et ideo non differt dicere, quòd homo est in sanitate, & quòd homo est sanus, quia sanus primò significat sanitatē, & postea significat subiectum sanum. Si ergo homo primò significat humanitatem, & postea significat suppositum, in quo est humanitas: sicut quia in vno supposito Verbi sunt duę naturę, idest natura diuina, & natura humana, ideo vnum suppositum Verbi est Deus, & homo: sic si in vno & eodem supposito Verbi essent duę naturę humane, illud vnum suppositum Verbi esset homo, & homo: esset ergò duo homines. Quod totum contingit, quia sicut sanum primò significat sanitatem, & postea significat suppositum, in quo est sanitas, & quòd numerus aliquorum prius attendendus est secundum significatum primarium, quam secundum significatum secundariū, præfata hypothesi stante, Christus dicendus esset duo homines propter duas humanitates, & non vnus homo propter vnitatem personę, vel suppositi. Sed si volumus inter hæc distinguere, dicemus, quòd nomen impositum ab aliqua natura, vel ab aliqua forma, illud nomen significat ipsam formam, sed per suppositum significatur illud, quod est habens formam; præfata ergò hypothesi stantē, Christus esset vnus, habens duas humanitates, propter vnitatem suppositi: sed esset duo homines propter duplicem humanitatem, vel propter duplicem formam, quę est humanitas. Videmus autem in suppositis diuinis modo conuerso. Nam ibi sunt tria supposita habentia deitatem, tamen, quia non habent, nisi vnam deitatem, omnia illa tria supposita non sunt nisi vnus Deus. Sicut ergo plura supposita habentia deitatem, quia non habent nisi vnam deitatem, non sunt nisi vnus Deus: si è conuersò esset vnus habens plures humanitates, ille vnus, propter plures humanitates diceretur plures homines.

Homo prius humanitatē significat, & deinde suppositum.

Propter duas humanitates Christus dicere duo homines.

Ratione vnus naturę diuinę tria supposita non sunt nisi vnus Deus.

Verum quia intellectus hominis non, quiescit, adhuc posset dubitare aliquis propter illud dictum Symboli de Christo, quòd *cum Deus sit, & homo, non duo tamen, sed vnus est Christus*. Qua ergo ratione, si Christus est Deus, & homo propter duas naturas, diuinam, & humanam, non duo tamen, sed vnus est Christus, propter vnitatem personę, vel suppositi.

Ad quod dici potest, quòd aliud est dicere, quòd Christus est duo absolutè, & aliud est dicere hoc specialiter, Christus est duo homines: nam absolutè, & simpliciter loquendo, si diceretur Christus esse duo, posset hoc referri ad pluralitatem suppositorum, vel personarum, quę pluralitas non est in Christo, sed si dicatur Christus esse duo homines, hoc esset propter duas humanitates, iuxta hypothesim factā, cum homo secundum primarium intellectum significet ipsam humanitatem, & quantum ad secundarium intellectum significet suppositum habens humanitatem. Et si negetur, quòd Christus sit duo, ne propter hoc intelligatur esse duo supposita, vel duę personę: nulla est ratio, quare non debeat concedi, quòd sit duo homines, si ponantur in eo esse duę humanitates, cum hoc nomen homo secundum primarium significatum, ipsam humanitatem significet. Possimus tamen si vellemus distinguere inter suppositum reale, & suppositum loquutionis, vt quidam etiam Magni distinguunt. nam Christus licet non sit nisi vnum suppositum reale, quia non est, nisi vna persona, tamen Christus, vt habet in se duas naturas, posset esse duplex suppositum loquutionis. Nam hæc loquutio est vera quòd Christus est homo propter humanam naturam. Et hæc loquutio est vera, Christus est Deus propter diuinam naturam, vt sit hoc modo vna persona Christi, vnum suppositum reale, propter vnitatem personę, & duo supposita loquutionis, propter duplicem loquutionem verificatam de ipso, quòd est Deus, & quòd est homo. Et ad hoc fortè posset referri dictum Athanasij, qui cum dixisset, quòd licet Deus sit & homo, non duo tamen, sed vnus est Christus: ne ista vnitatem referretur ad vnitatem suppositi loquutionis,

Christus cur non est dicendus duo simpliciter, & absolute.

D. Tho. 3. p. q. 2. art. 3. ad 3. & 4. cont. Gent. c. 49.

Licet in Christo non fuerit nisi vnum reale suppositum: Verbi, verè etiam dicitur suppositum humani, sue personę humane, ratione humane nature, quam re vera substantiat.

osten-

ostendit se fuisse loquutum de vnitate reali, secundum quod aliquid dicitur vnū in natura, si illæ naturæ confundantur, & fiat vna natura, vel si illæ naturæ maneāt inconfusæ in vnitate personæ. Ideo exponendo se, subdit, quod Christus erat vnus, non vnitate suppositi loquutionis, sed vnitate suppositi realis, quia erat vnus in vnitate personæ. Reuertamur ergo ad propositum, & dicamus, quod si Christus haberet in se duas humanitates, esset duo homines, quia homo secundum suum intellectum primum significat ipsam humanitatem. Christus ergo propter duas humanitates erit duo homines. Nam dato, quod non dici debeat duo absolutè, ne ex hoc intelligatur esse duo supposita realiter, poterit tamen dici duo homines propter duas humanitates. Quod si dicatur, quod Christus non poterit dici duo homines, ne sit duo supposita. Poterit responderi, quod sufficit ad hoc, quod sit duo supposita loquutionis, quamuis non sit duo supposita realiter, idest duæ personæ.

Aduertendum tamen, quod Magistri in hac materia sibi contradicere videntur, nam cum prius dixissent super 3. Sentent. quod si vna persona assumeret duas naturas humanas, & secundum vnam vocaretur Iesus, & secundum aliam Petrus, licet Iesus, & Petrus non essent duo supposita, sed vnum suppositum, tamen Iesus, & Petrus non essent vnus homo, sed duo homines, quia singularitas, & pluralitas substantiui attēditur secundum vnitatem, & pluralitatem naturę significatę per terminum, & non secundum vnitatem, & pluralitatem suppositorum. Postea vero in vltima parte Summę in questione 3. art. 7. hanc quęstionem mouentes, dixerunt, quod propter duas naturas assumptas ab vno diuino supposito, illud diuinum suppositum non esset duo homines, sed vnus homo, quia nominibus vtendum est, secundum quod sunt ad significandum imposita ex consideratione eorum, quę apud nos sunt; in quibus nunquam nomen ab aliqua forma impositum pluraliter dicitur, nisi propter pluralitatem suppositorum. Nam homo, qui est duobus vestibus indutus, non dicitur duo vestiti, sed vnus vestitus.

Aegid. super iij. Sent.

Sed hoc quod dixerunt secundò, stare non potest. Nam vt patet ex habitis, loquendum est in omnibus, secundum quod natura patitur. Apud nos autem persona humana constituitur ex natura humana, & ideo ex alia, & alia natura humana oportet, quod sit vna, & alia persona humana, vel aliud, & aliud suppositum. Sed in persona Christi, vel cuiuscunque personę diuinę, non sic est, quia persona diuina non constituitur in esse ex natura, assumpta, sed vna persona diuina, vel vnū suppositum potest plures naturas humanas assumere: cum ergo hoc nomen homo, vel quodcunque aliud nomen primò significet formam, vel naturam, à qua imponitur, & postea significet suppositum, vel personam habentem illam naturam, quia numerus aliquorum accipiendus est ex primario significato magis, quàm ex secundario: Ideo si vnum suppositum diuinum assumeret duas humanas naturas, illud suppositum diuinum, propter illas duas humanas naturas assumptas, deberet dici duo homines, non vnus homo. Et si non posset illud suppositum simpliciter, & absolutè dici duo, ne ex hoc videretur ibi esse pluralitas suppositorum, deberet tamen dici duo homines propter duas humanas naturas. Et quod dicunt de vestimento, & indumento: respondemus, quod natura humana ad Verbum non se habet omnimodè, vt indumentum. Tamen si vnum suppositum diuinum assumeret duas naturas humanas, esset duo corpora, loquendo de corpore, quod est genus ad animal, vel ad hominem, etsi esset duo huiusmodi corpora, esset duo animalia, vel duo homines, & si quodlibet eorum corporum esset indutum, esset duo induta propter duo corpora, vel duo induta propter duos homines. Dato ergo, quod humana natura respectu Verbi se haberet per omnem modum vt indumentum, etiam præfata hypotesi stante, Verbum haberet duo corpora, loquendo de corpore, quod est pars compositi, vel esset duo corpora, loquendo de corpore, quod est genus, & esset hoc modo duo induta, vel duo induti, non vnum indutum, vel vnus indutus. Concedendum est ergo etiam hoc modo, quod non ob-

C 3 stante

Persona humana constituitur ex natura humana in nobis, non autē in Christo.

Numerus aliquorum primò attēditur ex primario significato.

Christus nō est dicendus absolutè, & simpliciter duo.

Vnio naturæ humanæ ad Verbum nō se habet omnimodè vt indumentum.

D. Thom. 3. sent. d. 1. q. 2. art. 5.

D. Tho. 3. p. q. 3. art. 7.

stante vnitate suppositi, essent duo homines, non vnus homo. Sic loquendum est de indumento per omnem modum, propriè dicto; quia Christus propter duas naturas humanas esset duo corpora, & duo animalia. Et si quodlibet eorum esset indutum, essent duo induta, sic etiam esset duo homines. Et si quilibet eorum esset indutus, esset duo induti. Sed si loquamur de indumento, non per omnem modum, & propriè sumpto, sed prout natura humana dicitur indumentum, tunc idem esset, Christum esse indutum, & esse humanatum. Et quia propriè loquendo Christus secundum quod homo, non est humanatus, quia idem de se ipso non predicatur denominatiuè, sed dicitur Christus humanatus, secundum quod est Deus, vel secundum quod est diuinum, suppositum, nullo pacto secundum hunc modum loquendi diceretur duo humanata, vel duo humanati, nisi esset duo diuina supposita, vel duo Dij. In hoc ergo videtur decepti præfati Magistri, quia crediderunt idem esse duo humanata, vel duos humanatos, quod duo homines. Quod patet esse falsum, quia præfata hypotesi stante, Christus propter duas humanas naturas esset duo homines, quia primò, & principaliter homo significat humanam formam, loquendo de forma totius, vel quod idem est, significat humanam naturam: sed esse humanatum, vel esse indutum humanitate, non potest competere, nisi Deo, vel diuino supposito. Propter quod præfata hypotesi stante, ita Christus esset duo homines propter duas humanas naturas, quod non esset duo humanati, vel duo humanata, vel duo induti humanitate, propter vnitatem diuini suppositi, vel propter vnitatem Dei. Concludamus ergo, & dicamus, non esse idem, Christum esse plures homines, & esse plura humanata, & Christus secundum quod homo non est humanatus, sed magis est deificatus, quia per illam unionem factum est, quod homo ille sit Deus. Sic etiam per illam unionem, factum est, quod Deus sit humanatus, vel factum est quod diuina persona, vel diuinum suppositum sit humanatum, cum factum sit, quod Deus, vel diuina persona, vel suppositum sit homo. Sciendum autem,

Idem non predicatur denominatiuè de se ipso

Non est idè dicere duo humanata, & duo homines.

Christus si haberet duas humanas naturas posset dici duo homines, non autè duo humanata.

A quòd propter incarnationem Verbi magis propriè dicitur Deus humanatus, quàm homo deificatus. Propter quod Damascenus lib. 3. cap. 2. concedit *Deum humanatum, & negat hominem Deificatum*. Vtrunque tamen habet suum bonum intellectum, nihilominus quidem, hoc magis cõfirmat nostrum propositum, quia si propriè dicitur Deus humanatus, dicere possumus, quòd si in Christo essent plures humanitates, Christus esset plures homines, si non esset plura humanata, quia non esset plures Dij, nec plures diuinæ personæ, nec plura diuina supposita. His itaque transcursis, restat soluere argumenta principalis articuli.

D. Damasc.

B

Ad primum dicendum, quòd natura non multiplicatur, nisi multiplicatione suppositorum: verum est de natura, quæ de se constituit suppositum, quia non possunt esse plures tales naturæ, nisi sint plura supposita constituta per naturas illas, sed natura humana assumpta à Verbo non constituit suppositum, vel personam Verbi, & ideo possunt esse in Christo plures tales naturæ assumptæ, absque hoc, quòd sint ibi plura supposita, vel plures personæ constitutæ per ipsam.

C

Ad secundum dicendum, quòd in puris hominibus hoc est impossibile, quòd Petrus sit Ioânes, & è conuerso, quia in nullo puro homine possunt esse plures humanitates. Propterea nullus purus homo, una, & eadem persona potest esse plures homines, sed sermones sunt exponendi secundum materiam. Et quia in hac materia, de qua loquimur in una persona, possunt esse plures naturæ humanæ, vel plures humanitates, illa persona poterit esse plures homines, quorum vnus predicatur de alio, quia si in eodem supposito esset musica, & albedo, illud suppositum, vel ille homo esset musicus, & albus. Propter quod albus predicaretur de musico, & è conuerso. Sic si in eadem persona Christi esset humanitas, secundum quam vocaretur Iesus, & humanitas secundum quam vocaretur Petrus, homo Iesus esset homo Petrus, & è conuerso. Imò si benè cõsideratur hæc ratio, fortificatur respõsio nostra videlicet quod præfata hypotesi stante, licet Christus non esset duo simpliciter, & absolutè esset tamè duo hæc,

In homine puro esse nõ possunt plures humanitates, sed naturæ humanæ.

hæc, idest duo homines, homo Iesus, & homo Petrus. Est enim persona Filij in omni loco, & vbiq; : propter quod in vno posset humanari humanitate, qua diceretur Iesus, & in alio loco humanitate alia, qua diceretur Petrus. Imò si hæc referantur ad diuinam personam, secundum quam duo corpora, vel duo homines possunt esse in eodem loco, posset Christus humanari in eodem loco vtraque humanitate, & esset Iesus, & Petrus.

Duo simpliciter, explicat & dualitatem suppositi: duo homines dualitatem naturæ.

Ad tertium dicendum, quod aliud est dicere, vt patet ex habitis, quod Christus sit duo simpliciter, & absolutè, quia ex hoc viderentur poni in Christo duo supposita realia, idest duæ personæ; & aliud est dicere, quod Christus est duo corpora, idest duo homines. Nam si in eodem supposito, vt in Sorte essent duæ qualitates, musica, & albedo, posset dici, quod Sortes esset duo qualia, licet non posset dici, quod Sortes esset duo simpliciter, & absolutè.

Ad quartum dicendum, quod non est inintelligibile, quod aliquis sit duo homines, propter duas humanitates, & non sit duæ personæ. Dicimus enim verum esse si loquamur de humanitatibus constitutibus personas, cuiusmodi sunt humanitates existentes in hominibus puris, sed humanitates, vel talis humanitas non potest esse in Christo, quæ constituta sit in esse ab æterno.

DIST. I. PARS II.

QVAE S T I O I.

De congruitate Incarnationis.

QVAE S I T O de possibilitate Incarnationis, restat quærare de secundo principali, videlicet de congruitate. Circa quod quæremus quinque.

Primò, Vtrum congruum fuerit huiusmodi vnionem ad carnem, vel ad hu-

manitatem fieri in Diuina natura.

Secundò. Vtrum congruum fuerit fieri in diuina persona.

Tertiò. Vtrum hæc congruitas sit tanta, quod sit necessitas, & quod non possemus aliter saluari.

Quartò. Vtrum talem vnionem congruentius fuerit, fieri in persona Patris, vel Spiritus Sancti.

Quintò quæretur de congruitate temporis. Vtrum congruentius fuerit talem incarnationem fieri in tempore, in quo facta est, quam in alio tempore.

ARTIC. I.

Vtrum congruum fuerit huiusmodi vnionem fieri in natura diuina.

Conclusio est negativa.

D. Bonau. n. 3. sent. dist. 5. q. 4. Alenf. 3. p. q. 4. memb. 1. Richard. dist. 5. art. 1. q. 1. & 2. Aluar. in 3. p. disp. 10. Medina q. 2. art. 1. Siluius q. 2. art. 1. Cabrera in Comm. q. 2. art. 1. disp. 1. Valquez in 3. p. disput. 14. Suarez disp. 7. sect. 2. Rada tom. 3. controu. 2. art. 3. Nazarius in 3. p. q. 2. comment. super art. 1. Thom. de Arg. in 3. d. 5. art. 2.

A D primum sic proceditur. Videtur, quod congruū fuerit huiusmodi vnionem fieri in natura. Nam in vndecimo Concilio dicitur fuisse decretum, non

Conc. Chalcedon. vñt ex quatuor generalibus, ac celeberrimis Concilijs.

duas naturas, sed vnā naturam Dei Verbi fuisse incarnatam, sed illud quod factum est, debet congruum reputari: ergo &c.

D Præterea dicitur in Symbolo, quod *scut anima rationalis, & caro vnus est homo, ita Deus, & homo vnus est Christus.* sed anima rationalis, & caro sunt vnus homo, quia ex eis constituitur vna natura aliqua, vt vna natura humana: ergo Deus, & homo sic erunt vnus Christus, qui ex deitate, & humanitate sic constituitur vna natura aliqua, quæcunque sit illa.

Præterea in diuinis idem est natura, & persona, quia prædicatione identitatis vnum prædicatur de alio, vnde benè dictum est, quod persona diuina est natura diuina,

diuina, & è conuersò; sed in his quæ sunt idem non potest fieri vnio in vno, quin fiat in alio; si ergo facta est vnio in persona, facta est vnio in natura.

IN CONTRARIUM est, quia quando duæ naturæ sic se habent, quòd vna natura non sit alia natura, nec ibi ex duabus naturis resultet natura tertia, non debet dici, quòd ibi facta sit vnio in natura; sic autem se habent humana natura, & diuina in Christo: ergo ibi non est facta vnio in natura. Præterea si esset in Christo facta vnio in natura, cum natura sit communis omnibus tribus personis, omnes tres Personæ, & tota Trinitas diceretur incarnata; hoc autem est falsum, ergo &c.

RESOLVTIO.

In ratione principij effectiui tota Trinitas est vnita carni, nam tota Trinitas incarnationem operata est per vnā, & eandem virtutem effectiuam, cuius operatio intima est productæ rei. At quantum ad vnionis terminum sola persona Filij immediatè incarnata est, quamuis congruè, & competenter, hoc est, sine aliqua confusione potuisset hæc vnio ad naturam quoque diuinam immediatè terminari, quæ est sua actio, & suum esse.

Præmittitur quinque distinctiones.

RESPONDEO dicendum, quòd sunt hic necessarię quinque distinctiones: Nam cum dicitur, quòd Deus est vnitus carni, vel naturæ humanæ, vel ibi Deus stat pro Incarnationis principio, & potissimè pro principio effectiuo, vel pro Incarnationis termino.

Secunda distinctio est; quòd cum dicitur Deus est incarnatus, vel ibi Deus stat pro natura, vel pro persona.

Tertia distinctio est, quòd cum dicitur, Deus est incarnatus, siue ibi Deus stat pro natura, siue pro persona, aut hoc intelligitur immediatè, aut mediatè, vt dicatur, quòd natura diuina immediatè est vnita carni, & mediante natura est vnita personæ, vel è conuersò.

Vide S. Th. 3. p. q. 2. ar. 1. vbi citatur Damasc. & Nazianz.

Quarta distinctio est, quòd cum dicitur, Deus est incarnatus, siue ibi Deus stat pro natura, siue pro persona, aut loquimur

de incarnatione actu facta, aut de incarnatione possibili.

Quinta autem, & vltima distinctio est, quòd cum dicitur, Deus est incarnatus, vel vnitus carni, si ibi Deus stet pro natura, aut hoc intelligitur, salua vtraque natura, aut altera, vel vtraque natura confusa.

Propter primum sciendum, quòd cum dicitur Deus incarnatus, vel vnitus carni, si ibi Deus stet pro principio effectiuo, dicitur, quòd ibi Deus stat pro natura.

Et quia natura diuina est communis toti Trinitati, dicemus hoc modo, quòd tanquam principium effectiuum tota Trinitas est vnita carni. Nam incarnationem illam tota Trinitas fecit, & tota Trinitas fuit principium illius incarnationis. Pater enim, & Spiritus Sanctus induerunt Filium carne, & ipse Filius induit seipsum carne. Illius ergo incarnationis terminus, est sola persona Filij, quia sola persona Filij est induta carne, & ad solam personam Filij terminata est talis incarnatio. Propter quod incarnationis terminus est vna persona tantum, sed incarnationis principium, & potissimè principium effectiuum est natura diuina, & tota Trinitas, cui est communis natura diuina, nam opera totius Trinitatis, vel omnium trium personarum sunt indiuisa, & inseparabilia, quia omnium trium personarum est indiuisa substantia, vel natura.

Tota Trinitas est vnita carni tanquam principium effectiuum, non tanquam terminus.

Operatio enim egreditur à virtute: & quia virtus diuina est ipsa natura diuina, vel ipsa diuina essentia, consequens est, quod omnium trium personarum sit vna virtus, & vna operatio, sicut omnium trium personarum est vna natura, & vna essentia.

Opera Trinitatis ad extra sunt indiuisa ratione indiuisæ substantiæ, seu virtutis operatiuæ.

Sed dices, quæ vnio est ista, quæ dicitur esse Dei ad carnem, vel ad humanitatem, tanquam ad principium effectiuum? Dicemus, quòd Deus, vt est principium effectiuum illius carnis, vel illius humanitatis, cuius vnio terminata est ad personam Filij, est valdè coniunctus illi carni, vel humanitati. nam secundum Philosophum. *Quod non tangit, non agit.* Oportet ergo, quod sit tactus quidam, & quædam vnitas principij effectiui ad suum effectum. Videmus autem in rebus tria principia effectiua, autem

Declaratur in quo consistat vnio in ratione operantis

naturæ

naturam, & Deum. Vt autem ars est principium effectiuum, modica est vnio talis principij ad suum effectum, quia ars non agit nisi mediante corpore, vel mediante organo corporali, vt carpentarius non agit nisi mediante dolabra, vel mediante terra, quæ sunt quædam instrumenta corporalia, & quædam corpora: & edificator agit mediante trulla cementaria, quæ est quoddam corpus. Commentator autem in 12. dans differentiã inter actionem artis, & actionem naturæ, vult, quòd corpus agens in aliquod corpus, non agat nisi in extremitatibus eius, sed natura agit in corpore toto. Modica ergo est vnio principij effectiui ad suum effectum, prout tale principium est ars. Maior vero est vnio principij effectiui, ad suum effectum, prout tale principium est natura, quia licet ars secundum quòd huiusmodi non se profundet in suo effectu, quia non agit nisi in extremitatibus eius, natura autem se profundat, quia agit in corpore toto. Sed vnio principij effectiui ad suum effectum est maxima, prout tale principium est Deus, quia profundior, & intimior est operatio Dei, quàm sit operatio naturæ, iuxta illud Augustini 3. Confess. qui loquens Deo ait, quòd, *Deus est intimior nobis intimo nostro: & 9. super Genesim loquens, & comparans operationem Dei ad operationem naturæ, operationem Dei vocat latentem, & occultam, dicens, quòd si Deus subtraheret occultam operationem, extincta remaneret operatio naturæ.* Loqui ergo de vnione Dei ad carnem Christi, vel ad humanitatem eius, conuenit dupliciter. Nam si loquimur de tali vnione, tanquam ad principium effectiuum, sic natura diuina, & omnes tres Personæ, quibus est communis illa natura, est tale principium effectiuum: sed si loquamur de tali vnione, vel incarnatione, nõ quatum ad eius principij effectiuum, sed quatum ad eius terminum, sic sola persona Filij potest dici incarnata, & est illius incarnationis terminus.

Viso quid dicendum sit de incarnatione diuina secundum primam distinctionem, prout Deus est illius incarnationis principium, vel illius incarnationis terminus, videndum est, quid dicendum sit de illa incarnatione secundum

A dùm distinctionem secundam. Nam Deus potest stare pro natura, & persona. Nam licet hæc loquutio Deus est incarnatus: si loquamur de Incarnationis termino; quia illa incarnatio terminata est ad solam personam Filij, dicemus, quòd sola Persona Filij est incarnata: Verum quia persona Filij non est sine natura Filij, si est incarnata, & vnita carni persona Filij, oportet, quòd sit incarnata, & vnita carni natura eius. Tunc ergo est necessaria distinctio. Nam licet vtrunque sit verum, quòd tam persona Filij, quàm natura eius sit vnita carni, tamen de persona hoc verificatur immediatè, de natura autem mediatè. Vt loquamur hic de immediato, & mediato, prout in tanta materia loqui possumus. Dicemus enim, quòd immediatè facta est vnio ista in Persona Filij, & mediante vnione facta in persona Filij, facta est vnio in natura, quia tam persona Filij, quàm natura eius sunt vnita carni. Sed ad plenum intellectum quæstionis propositæ, oportet recurrere ad distinctionem quartam. Erat autem quarta distinctio, quia vel loquimur de Incarnatione iam facta, vel de incarnatione possibili fieri. Nam incarnatio iam facta immediatè respicit personam Filij, & mediante persona respicit naturam. Posset tamen, si vellet Deus, fieri incarnatio, & è conuersò, sicut supra diximus. Vtrum plures personæ possint incarnari, assumendo vnã naturam humanam. Dicebatur enim ibi, quòd ista assumptio, vel potest immediatè terminari ad vnitatem personæ, vel immediatè ad vnitatem naturæ, vt dicatur Deus incarnatus, non prout Deus stat pro persona Filij, vel pro aliqua vna persona speciali, sed prout stat pro natura diuina, vt est communis tribus personis, secundum quem modum, tota Trinitas posset assumere vnã humanitatem, & essent omnes tres personæ vnus homo in vna humanitate, sicut tres sunt vnus Deus in vna deitate.

Ergo si quærat de vnitate iam facta. Dicimus, quòd facta est vnio immediatè ad personam, & mediante persona facta est ad naturam. Sed si quærat de vnitate possibili. Dicemus, quòd si vellet Deus, posset fieri & è conuersò, modo, quo dictum est. Cùm ergo arguitur de

Quomodo recte intelligatur hæc propositio Deus est incarnatus.

Incarnatio èo modo, quo facta est, immediatè respicit personam Verbi.

Asterocs.

Operatio Dei est nobis intimior & coniunctior intimo nostro.

D.P. Aug.

Natura diuina, quia est suum esse, & sua actio potuisset immediatè terminare naturam humanam.

Vnio nõ potuisset fieri cum permixtione alterius naturæ, sine reali mutatione diuinæ, & idcirco hoc pacto est impossibile.

D. Athan. in Symb.

congruitate vnionis ad naturam, quantum ad vnionem factam terminata est vnio ad naturam mediatè, non immediatè, sed si quærat de vnione possibili, congruè, & competenter posset terminari vnio ad naturam immediatè, & mediante natura, terminari ad personas. Ista autem competentia, & congruitas oritur ex differentia, quam habet natura diuina ad naturas alias, quia natura diuina est suum esse, & sua actio, quod non competit alicui alij naturæ. Posset ergo hoc agere natura diuina, quia sicut est incarnationis principium, sic esset incarnationis terminus, & esset immediatè incarnata ipsa diuina natura primò, & immediatè, & mediante natura essent incarnatæ personæ, sicut & quidam Scriptores nostri temporis scripserunt. Aduertendum tamen, quòd ad plenam solutionem quæstionis, oportet aliquid dicere de quinta distinctione. Nam cum quæritur. Vtrum congruenter posset fieri vnio in natura, cum confusione alterius naturæ, nimirum, quòd humana natura conuertatur ad diuinam, & è conuerso. Dicemus hoc esse impossibile, quia hoc fieri non posset, sine mutatione diuinæ naturæ, si alia natura conuerteretur in ipsam, vel si ipsa conuerteretur in aliam: nam omnis mutatio à diuina natura est aliena, sic etiam fieri non posset talis vnio cum confusione vtriusque naturæ, quia hoc etiam sine mutatione diuinæ naturæ fieri non posset; sicut ex pluribus elementis, vel ex pluribus miscibilibus fit vna natura mixti, non remanente aliquo miscibili, secundum naturam suam. Potest tamen talis vnio fieri cum permanentia vtriusque naturæ, absque constitutione tertiæ naturæ. Propter quòd illud simile. *Sicut anima rationalis, & caro vnus est homo, ita Deus, & homo vnus est Christus*, non est omnino simile, quia si vnio sit aliquo modo sine commixtione vtriusque naturæ, quia anima manet in sua natura spiritali, & caro in sua natura corporali, tamen ex ijs duabus naturis, constituitur vna tertia natura, quæ dicitur homo, vel humanitas. Sed siue fieret vnio in natura diuina, modo, quò talis vnio est possibilis, siue fieret in persona immediatè, modo, quò

est facta, semper sic saluaretur, & permaneret vtraque natura secundum se, quia humana non fieret diuina, nec è conuerso, quia ex illis duabus naturis non constitueretur, nec posset constitui natura tertia.

RESP. AD ARGVM.

Ad primum dicendum, aliquos sic solvere illud argumentum, quòd illa auctoritas fuit exposita postea in alio Concilio. Sed non videtur nobis illud dictum indigere alia expositione: quia in Christo non est incarnata, nisi vna natura, videlicet natura diuina: ipsa autem caro Christi non est incarnata, nec ipsa humanitas est humanata: quia quodlibet prædicatur de se ipso essentialiter, & non denominatiuè. Natura ergo diuina est incarnata in Christo, non immediatè, sed mediatè persona Verbi. Personam autem Verbi immediatè intelligimus incarnatam; & mediante persona, intelligimus esse incarnatam & unitam diuinam naturam, quæ cum proprietate personali est constitutiua illius personæ.

Caro Christi non potest dici incarnata.

Ad secundum dicendum, quòd illud simile non est per omnia simile. Nam quamuis anima rationalis, & caro constituent vnam naturam tertiam; natura tamen diuina, & humana non possunt vnam tertiam naturam constituere, siue intelligatur talis vnio immediatè ad personam, secundum quem modum est facta; siue intelligatur immediatè ad naturam, secundum quem modum dicimus talem vnionem esse possibilem fieri, sed non esse factam.

Caro, & anima rationalis constituent vnam tertiam naturam, at natura diuina, & humana nequaquam.

Ad tertium dicendum, quòd illa denominatio non fit propter confusionem substantiæ, quòd humanitas fit deificata, quia fit conuersa in deitatem, vel quòd deitas fit humanata, quia fit conuersa in humanitatem, sed hoc est propter unitatem personæ. Nam quia eadem persona dicitur esse Deus, & homo; humanitas dicitur esse deificata, quia habet esse in illa persona, quæ verè est Deus, & quæ est verè Deus de Deo vero, & Deitas dicitur humanata, quia habet esse in illa eadè persona, quæ cum hoc, quòd est verus, & perfectus Deus, non deserendo, quòd

Quomodo Deitas dicitur humanata.

quod erat, sed assumendo, quod non erat, factus est perfectus. & verus homo. Ista ergo vnitas facta est, non secundum confusionem alicuius substantiæ, sed secundum vnitatem personæ. Ideò cum in Symbolo dicitur de Christo: *Qui cum Deus sit, & homo, non duo tamen, sed vnus est Christus*; postea subditur. *Vnus non confusione substantiæ, sed vnitate personæ.*

Ap hoc, quod humana natura immediatè terminata sit ad personam Verbi, & non ad essentiam sufficit distinctio rationis inter diuinam essentiam, & Personas.

Ad quartum dicendum, quòd licet in diuinis omnia sint idem; propter summam simplicitatem ibi existentem, aliqua tamen differentia est ibi, vel rerum, quantum ad distinctionem personarum, quæ sunt res relatæ, vel rationis, quantum ad absoluta. Non solum enim persona differt à persona realiter loquendo de re relatæ, sed persona dicitur ab essentia ratione differre, quia essentia in diuinis dicit quid absolutum, persona verò quid relatam, propter quam differentiam assumptio carnis immediatè terminata est ad personam, & mediante persona terminata est ad essentiam, vel naturam.

ARTIC. II.

Utrum congruum fuerit diuinum suppositum, vel diuinam naturam carnem assumere. Conclusio est affirmatiua.

D. Thom. 3. p. q. 1. art. 1. Cabrera ibidem disp. 1. Suarez disput. 3. lect. 3. Nazarius controu. 2. Siluius q. 1. ar. 1. Medina ibid. Alvarez disp. 2. D. Bonau. 3. sent. d. 1. art. 2. q. 1. Ricchar. par. 2. quæst. 1.

SECUNDO quæritur de congruitate incarnationis per comparisonem ad suppositum, vel personam. Utrum congruum fuerit diuinum suppositum, vel diuinam naturam carnem assumere: & videtur, quòd non.

Nam dato, quòd hoc sit possibile, non videtur hoc fuisse congruum: sicut enim malitia opponitur bonitati, sic infirmitas opponitur maiestati, sed summam bonitatem non decet assumere aliquam malitiam: ergo summam maiestatem non

A decet assumere aliquam infirmitatem; sed in qualibet Persona diuina, & in quolibet supposito diuino habet esse summa maiestas: ergo &c.

Præterea peccatum hominis, & peccatum Angeli fuerunt eiusdem generis, quia quilibet peccauit per superbiam: ergò congruum fuit, quòd eodem modo fieret satisfactio pro vtroque peccato: sed Deus non subuenit, nec satisfecit pro peccato Angeli, assumendo aliquam naturam: ergo non fuit congruum id facere pro peccato hominis.

B Præterea creatio respondet recreationi: congruum ergo fuit, quòd sicut Deus se habuit creando hominem, sic se haberet recreando, vel redimendo: sed creando hominem non assumpsit aliquam naturam: ergo &c.

Præterea, secundum Dionysium: *Lex diuinitatis est infima per media reduce-re*: sed homo, vel anima rationalis tenet infimum locum in genere substantiarum separatarum, quia natura quilibet Angelus est superior homine. Reducendus ergo erat homo in Deum per Angelum, qui est medijs naturaliter inter Deum, & hominem: & quia congruum est, quòd Deus agat secundum suam legem: ergo &c.

D. Dion. de cœlesti hierarchia.

C Præterea quodlibet bonum creatum est finitum: sed bonum totius humanæ creaturæ est creatum: ergo est finitum: sed quolibet bono finito potest Deus facere aliquod maius: posset ergo facere aliquem Angelum, qui præponderaret toto humano generi, & quia non fit congruè per maius, quod potest fieri per minus, non fuit congruè facta redemptio per personam Diuinam, cum hoc posset fieri per naturam Angelicam.

IN CONTRARIUM est, quia tota humana natura fuit corrupta in primo Parente: sed pro tota humana natura non poterat congrue satisfacere, nisi Deus: congruum ergo fuit Deum incarnari, vt talis satisfactio fieret.

Præterea dicitur Sap. 8. *Sapientia vincit malitiam*: sed malitia Diaboli deiecta, fuit humana natura in peccatū, quantum potuit deijci: ergo vt Dei Sapientia vinceret malitiam Diaboli, debuit humana natura exaltari, quantum potuit exaltari, sed hoc non poterat fieri nisi fieret, quod

Sap. c. 8.

quòd Deus esset homo, & quòd Deus incarnaretur, & fieret homo. Congruum ergo fuit, quòd sic faceret.

R E S O L V T I O.

Congruum fuit Deum incarnari ex parte hominis sanati, ut fides nostra fundaretur, spes erigeretur, & diffunderetur charitas. ex parte item Dei sanantis ad ostensionem Diuinæ misericordiae, iustitiae, & sapientiae.

RESPONDEO dicendum, quod de possibilitate incarnationis quæsitum est prius, nunc autem quæritur de congruitate. Vtrum congruum fuerit humanum genus redimi per incarnationem Dei, vel Filij eius, qui est verus Deus. Hanc autem quæstionem soluit August. 13. de Trinitate cap. 10. vbi vult, quod *si alius modus fuit possibilis nostræ redemptionis, sanandæ tamen nostræ miseriæ convenientem modum alium non fuisset.* Possumus autem istam congruitatem assignare ex parte hominis sanati, & restaurati, & ex parte Dei sanantis, & restaurantis. Ex parte autem hominis sanati tripliciter. Nam secundum Apostolum: Nunc manent Spes, Fides, Charitas, congruum enim fuit, Deum incarnari, vel Dei Filium hominem fieri, ut ex hoc Fides nostra fundaretur, Spes erigeretur, vel eleuaretur, Charitas autem diffunderetur, vel dilataretur. Per Christum enim fides nostra est fundata: Et ideo ait Apostolus 1. Corinth. 3. *Fundamentum enim aliud nemo potest ponere, præter id quod positum est, quod est Christus Iesus.* Quod exponit Glossa de fide Christi, quæ per dilectionem operatur. Hæc enim posita pro fundamento, ut Glossa ait, neminem perire permittit. Est autem Dei Filius incarnatus fundamentum fidei nostræ, namque omnes articuli fidei sunt de Dei Filio incarnato. Non enim possumus intelligere Dei Filium, nisi intelligamus Deum Patrem, quia relatiua posita se ponunt, & perempta se perimunt, nec possumus intelligere Patrem, & Filium, nisi intelligamus Spiritum Sanctum, qui est amor, & nexus vtriusque, & qui relatiuè refertur ad vtrumque. Omnium ergo articulorum

D.P. Aug.
tom. 3.

pertinentium ad deitatem est fundamentum Dei Filius, qui est vnus Magister noster, docens nos viam salutis, & ea, quæ debemus de deitate credere: & quia ipse solus assumpsit carnem, & factus est homo, in eo sunt omnia, quæ debemus de humanitate credere. Ideo Athanasius componens Symbolum de fide Catholica, cum prius narrasset omnia, quæ pertinent ad deitatem, postea subdit, quòd *Necessarium est ad æternam salutem, ut Incarnationem Domini nostri Iesu Christi fideliter credant.* Fides ergo nostra per Christum suscipit fundamentum. Propter quod Augustin. 18. de Ciuit. Dei cap. 27. vult, quod *nullus est concessum pertinere ad spiritualem Ierusalē, nisi cui reuelatus est Christus.* Cōgruū ergo fuit Deū, idest Dei Filiū incarnari, ut fides nostra fundaretur.

D. Athan.

D.P. Aug.
Ad spiritua-
lem Ierusa-
lem ij per-
tinent, qui-
bus reuela-
tus est Chri-
stus.

Secundò congruum fuit Christum incarnari, ut spes nostra eleuaretur, & erigeretur. Fortè non speraremus, imo fortè desperaremus fieri filij Dei per gratiam, sed quando audiuius, & cognouimus, quod Dei Filius naturalis, factus est hominis filius naturalis, omnino possumus audaciam sumere, & firmiter sperare, quod filij hominum naturaliter possunt fieri filij Dei adoptiui. Ideo Ioan. 1. cum dicit Euangelista: *Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri,* ad hoc confirmandum, & probandum subdit: *Verbum caro factum est,* quasi dicat, quod si Verbum Filius Dei naturalis potuit fieri caro, idest fieri homo, & filius hominis naturalis: debent sperare filij hominum naturales, quod possunt per gratiam fieri filij Dei adoptiui. Augustin. 13. de Trinit. cap. 9. ait: *Si natura Dei Filius, propter filios hominum, natura factus est filius hominis, & Verbum caro factum est, & habitauit in nobis, quanto credibilius est, natura filios hominum, gratia fieri filios Dei?*

Vnde spe-
rentur fieri
filij Dei a-
doptiui.

Io. c. 1.

D.P. Aug

Tertiò hoc fuit congruum, quod diuina persona, idest Dei Filius incarnaretur, quia in hoc non solum fides nostra est fundata, & spes eleuata, sed etiam & charitas est dilatata. Nam in lege veteri non erat præceptum de dilectione inimici, sed solum de dilectione proximi, per proximum autem ipsi intelligebantur inimicum. Propter quod per dilectionem proximi intelli-

Per incar-
nationē lex
charitatis
dilatata
fuit.

intelligebant dilectionem amici. Et ex hoc fortè credebant, quòd liceret eis odifse inimicos, ideo dicitur Matth. 5. *Audiſtis, quia dictum eſt antiquis: Diliges proximum tuum, & odio habebis inimicum tuum.* Quod dictum fortè poteſt referri ad intellectum, quem habebant Scribæ, & Pharifæi de Lege: Et ſubdit: *Ego autem dico vobis: Diligite inimicos veſtros, &c.* Omnes ergo iſtæ congruitates, & etiam aliæ, quæ poſſunt inueniri, oſtendunt pro parte noſtra, congruum fuiſſe, Dei Filium incarnari.

Quo pacto Incarnatio nis myſterium congruum fuerit, ex parte Dei.

Io. cap. 3.

Rom. 8. & 5

Viſo quomodo hoc congruum fuit ex parte noſtra, volumus oſtendere, hoc fuiſſe cõgruum ex parte Dei, quia in hoc apparuit magna illius miſericordia: æqua eius iuſtitia, perſpicax eius ſapientia: Dicitur enim Io. 3. *Sic Deus dilexit mundũ, ut vnigenitum Filium ſuum daret.* & ad Rom. 8. dicitur: *Qui etiam proprio Filio non pepercit.* Sed & ad Rom. 5. habetur: *Cũ inimici eſſemus, reconciliati ſumus Deo per mortem Filij eius.* Ex quibus omnibus poſſumus accipere quatuor conditiones, quòd ex magna dilectione, quam habet Deus ad nos, magna opera miſericordie pro nobis exercuit, vt ex hoc magna eius miſericordia oſtendatur. Nam ſi ſeruum dedifſet pro redemptione ſerui, fortè nõ fuiſſet oſtẽſio magnę dilectionis, nec opus magnę pietatis, & miſericordie, ſed pro ſeruo dare filiũ fuit valdè magnũ: ideo ait Gregorius: *O inæſtimabilis dilectio charitatis, quia vt ſeruum redimeres, Filium tradidiſti.* Secundò fuit hoc magnum, quia ſi pro ſeruo dedifſet filiũ adoptiuum, fortè non fuiſſet magnum, ſed dare filium naturalem fuit valdè magnum. Ad hoc ergo poteſt adaptari, quod dicitur ad Rom. 8. *Qui etiam proprio, id eſt naturali, Filio ſuo non pepercit.* Tertiò ſi habuiſſet plures filios, & vnũ de illis tradidifſet pro nobis, fortè nõ fuiſſet magnum, ſed cũ non haberet niſi vnigenitum, id eſt vnum genitum, & vnum filium, illum tradidit pro nobis, fuit valdè magnum miſericordie, & pietatis opus. Ad hoc ergo poteſt adaptari quod dicitur Io. 3. *Sic enim Deus dilexit mundum vt Filium ſuũ vnigenitum daret.* Quartò ſi fuiſſemus amici eius, & ipſe dedifſet oro nobis Filiũ ſuũ, fortè non fuiſſet ma-

Ex magna dilectione quã habuit Deus ad nos, magna pro nobis miſericordie opera exercuit.

D. Gregor.

Rom. cap. 8

Io. cap. 3.

gnum, ſed cũ eſſemus inimici, reconciliati ſumus ei per mortem Filij eius, vt dicitur ad Rom. 6. fuit valdè magna miſericordie, & pietatis opus.

Oſtenſo quomodo fuit congruum ex parte Dei, quia in hoc apparuit magna eius miſericordia, volumus oſtendere hoc fuiſſe congruum, quia in hoc oſtenſa fuit æqua eius iuſtitia. Poſcit enim equitas iuſtitie, quòd pro offenſa infinita fiat ſatisfactio infinita. Infinitus enim Deus fuit offenſus per peccatum Adę, & infinitus Deus fuit paſſus, vt reconciliaremur Deo, & ſatisficeret Deo pro offenſa.

His omnibus itaque tranſcurſis, reſtat oſtendere hoc fuiſſe congruum ex parte Dei, quia in hoc apparuit perſpicax Dei ſapientia, quæ manifeſtè oſtenditur, ſi cõſideretur modus redẽptionis noſtræ. Nam primi noſtri parentes peccauerunt, decepti à Diabolo per eſum ligni. Sapienter ergo ſicut per lignum fuit victoria diaboli de noſtris parentibus, ſic per lignũ facta eſt victoria de diabolo per Dominum Ieſum Chriſtum, vt qui in ligno vincebat, in ligno quoque vinceretur, & fieret iſta victoria per Dominum Ieſum.

A

B

C

RESP. AD ARGVM.

Ad primum dicendũ, quòd non decet diuinam Maieltatem aſſumere aliquã infirmitatem, per quam verè cõfundatur, & deprimatur eius Maieltas, ſed per aſſumptionem carnis non fuit confuſio diuinæ naturæ, nec depræſſio Maieltatis in eo quod Deus: quia ſic aſſumpſit quod non erat, quod nõ confundit, nec perdidit, nec ſecundũ ſe depræſſit quod erat; & ſi dicitur Dei Filius minor Patre, hoc non debet concedi abſolutè, & ſimpliciter, ſed cum hac additione in eo quòd homo.

Aſſumere carnem infirmitati, ſeu paſſioni ſubiectã ſine depreſſione, & cõfuſione diuinæ maieltatis decuit, cum confuſione, & depreſſione non licuit, nec potuit.

D

Secum-

Peccatũ hominis fuit remediabile, & non peccatum Angeli: quod octo rationibus probatur.

Secunda ratio adhuc, prout communiter A ponitur, potest sumi ex vtriusque natura, nam vnus Angelus naturalis non propagatur ex alio, sicut vnus homo ex alio, & ideo quia, per vnū hominem introductum fuit peccatum in mundū, idest per Adam, congruū fuit, vt per hominē vnū tolleretur, scilicet per Christum, vt potest haberi ex ijs, quæ dicit Apost. ad Rom. 6. vbi dicitur: *Sicut per inobediētiam vnus hominis.* &c. Et si dicatur, quod vnus draco traxit secundam partem stellarum, hoc non fuit per propagationem naturalem, sed per voluntatis consensum. Tertia verò ratio potest sumi ex peccato vtriusque; quia homo peccauit per appetitum sciētiae, iuxta illud: *Eritis sicut dii, scientes bonū, & malum:* sed diabolus peccauit per appetitum potentiae. Videns enim se excellentiorem in naturalibus omnibus alijs, voluit, quod per naturam posset alios illuminare, quod debuit velle, hoc posse per gratiam. Nam secundum Sanctos illud voluit, quod habuisset si stetisset. Id autē sic intelligendū est, quod illud voluit, quod habuisset per gratiam, non per naturam, simpliciter, & absolute loquendo, si stetisset, idest, si non peccasset, & corruisset. Quarta ratio potest sumi ex modo peccandi, quia homo peccans de venia cogitauit, vt habetur 2. sent. d. 22. de qua nō cogitauit Diabolus. Quinta ratio potest sumi ex circumstantia peccati, nam homo, quia per aliū peccauit, per alium debuit sibi subueniri, sed Diabolus per seipsum peccauit, accipiendo pro Diabolo, Angelū primò peccantē. Sexta ratio potest sumi ex Angeli, & hominis existentia, quia omnes Angeli erāt actu existentes, qui peccauerūt, sed corrupta erat natura humana, non solū quantū ad existentes, sed etiā quantū ad futuros, & nascituros, & ideo magis compatiendū erat eis, qui inficiendi erant per peccatum, cum tamen mundi actu existerent. Septima ratio potest sumi ex totalitate naturæ, quia tota humana natura erat infecta, non autē tota natura Angelica. Ideo magis compatiendum erat homini, quam Angelo. Octaua ratio sumi potest ex parte status, quia Angelus cadendo, & peccando fuit in termino, & non amplius fuit in statu viæ, & ideo ei subueniri non potuit, sed homo vsque ad mortem semper est in

Rom. cap. 6

Gen. cap. 1.

Diabolus appetijt id habere per naturam, quod habuisset per gratiam, si non corruisset.

Magist. sen.

statu viæ, & ideo ei vsque ad mortem potest subueniri, non autem post mortem. Ideo dicit Damascen. lib. 2. c. 3. *Quod est hominibus mors, hoc est Angelis casus.*

D. Damasc.

Ad tertium dicendum, quod in creatione, creaturæ se habet solum vt effectus, & ideo nō oportet, quod in hoc aliquid exigatur à creatura: sed in recreatione creatura se debet habere, vt satisfaciens, & quia vnus homo potest satisfacere pro alio, ideo poterat ei per alium subueniri, quæ subuentio, & redemptio facta est per hominē Christum.

Alia est ratio creatiuis, in quæ creaturæ se habet vt effectus tantum, & aliter recreatiuis, in quæ se debet habere vt satisfaciens vel alius pro ea.

B Ad quartū dicendum, quod pro homine nō poterat satisfacere Angelus, cum Angelus sit quid finitum, & fuit facta offensa infinito Deo: sed eo modo, quo potuit fieri per Angelū reductio hominis in Deū fuit per Angelum facta, quia incarnatio Verbi, per cuius passionem fuit facta satisfactio pro homine, fuit per Angelum annunciata, vt habetur Lucæ 1.

Aliud est satisfacere pro offensa finita, aliud verò esse nunciū incarnationis, per quæ facta est satisfactio.

Lucæ c. 1.

Ad quintū dicendum, quod vt communiter ponitur aliqua pura creatura, nō potest satisfacere pro homine. Quia ille potest satisfacere pro alio, qui potest supererogare supra id quod debet. Nulla autē pura creatura hoc potest, iuxta illud: *Cum omnia benèfeceritis, dicite inutiles serui sumus, & quod debuimus facere fecimus.* Secunda ratio adhuc sumi potest ex parte propagationis humane, quia quælibet natura per generationem multiplicabilis, quantū est de se est multiplicabilis in infinitum, iuxta illud Porphyrij: *Descendentibus igitur à generalissimis ad specialissimam iubet Plato quiescere.* Infinita enim relinquenda sunt, quia de eis non potest esse disciplina. Indiuidua ergo eiusdem speciei quantum est de se per generationem in infinitum multiplicabilia sunt. Deberet ergo esse infinita Persona, quæ posset pro sic infinito quantum est de se satisfacere. Tertia ratio adhuc assignari potest ex ijs, quæ assumpserat Adam in suo statu primitiuo, quia assumpserat originalem iustitiam, quæ erat super naturam: cum ergo hoc sit satisfacere pro aliquo, vel pro aliqua natura, reducere illam naturam ad pristinum statum: hoc fieri non poterat sine donō supernaturali: quod conferre spectat ad solum Deum.

Quare pura creatura nō potuerit satisfacere diuinæ iustitiæ pro peccato.

Lib. prædicab. c. 2.

ARTIC. III.

Vtrum congruitas incarnationis Dei, siue Filij Dei fuerit tanta quòd debeat dici necessitas. Conclusio est negativa.

D. Thom. 3. p. q. 1. art. 2. Caiet. Medina. Cabrera ibid. Vasq. disp. 1. cap. 2. Siluius 3. p. q. 1. art. 2. Suar. disp. 4. tom. 1. sect. 2.

TERTIO quæritur. Vtrū congruitas incarnationis Dei, siue Filij Dei, fuerit tanta, quòd debeat dici necessitas. Et videtur, quòd sic. Primò ex parte Dei offensi. Nam si per peccatum Adæ ipse Deus fuit offensus, qui est infinitus, non videtur quòd posset satisfieri pro tali offensa infinita, nisi per incarnationem personæ infinitæ.

Præterea hoc idem patet ex parte personarum offendentium: Nam personæ offendentes fuerunt primi Parentes, in quibus erat tota natura humana. Tota ergo natura humana fuit infecta, & nos omnes nascimur ex hoc infecti; & omnes peccauimus in Adam: iuxta illud ad Roman. 5. *In quo omnes peccauerunt.* sed natura humana quantum est de se, est multiplicabilis in infinitum: ergo oportet esse personam infinitam, quæ posset pro tantis personis satisfacere.

Rom. 5.

Matth. c. 26

Præterea hoc idem patet per Scripturam sacram: quia vt dicitur Matth. 26. quando Petrus exemit gladium, dixit ei Christus: *Conuerte gladium tuum in locum suum.* & sequitur: *Quia sic oportet fieri,* idest necesse erat Christū pati, & consequenter ipsum incarnari. Congruitas ergo incarnationis fuit quædam necessitas.

Matth. c. 5.

Præterea dicitur Matth. 5. *Donec transeat cælum, & terra, iota vnum, aut vnus apex non prateribit à lege:* ergo magis necesse est impleri legem, quàm sit necessarium cælum, vel terra, cum potius possit transire cælum, & terra, quàm legem non impleri. Cum ergo in lege, accipiendo legem largè pro toto veteri testamento, scripta sint aliqua de incarnatione Dei, Aegid. super iij. Sent.

A & de passione eius: non solum fuit congrua, sed etiam necessaria.

Præterea, vt habetur Lucæ vlt. Quando Christus iunxit se duobus discipulis euntibus in Emaus, dixit. *O Stulti, & tardi corde ad credendum.* &c. & subdit: *Nonne oportuit pati Christum.* &c. Si ergo oportuit, & necesse fuit Christum pati, necesse fuit ipsum incarnari: congruitas incarnationis fuit quædam necessitas.

Lucæ e. vlt.

IN CONTRARIVM est, quia Verbo Incarnato nihil accreuit virtutis propter carnis assumptionem: si ergo per carnis assumptionem potuit redimere humanum genus, potuit etiam hoc facere sine carnis assumptione: non ergo fuit necessaria talis assumptio.

Præterea, si homo peccauit, tenebitur satisfacere, sed Deus non debet plus requirere ab homine, quàm homo possit facere: non ergo necesse fuit Verbum incarnari, sed si homo fecisset totum quod posset, Deus debebat de hoc esse contentus, & hoc solum sufficiebat, vt esset Deo satisfactum: ergo &c.

B

C

R E S O L V T I O .

Non fuit simpliciter necessarium Deum incarnari, sed vtile, congruum, & expediens, itaut nullus alius modus sananda nostra miseria fuerit congruentior. Ex præsuppositione autem ordinationis Diuina, immutabilitatis tantum necessitas eiusdem incarnationis colligitur.

DI C E N D V M, quòd necessarium aliquando idem sonat, quod vtile, vel expediens, vel congruum: hoc modo loquitur de necessario Porphyrius, cum ait: *Cum sit necessarium Chriſtaori:* &c. doctrina enim Porphyrij erat necessaria ad sciendum prædicamenta, non quòd nullo modo possent sciri prædicamenta sine Porphyrio, quia antequàm esset Porphyrius, sciebantur prædicamenta; sed dicitur hoc esse necessarium, quia ad sciendum prædicamenta doctrina Porphyrij est multum utilis, multum expediens, & multum congrua: ergo necessarium vno modo idem sonat quòd vtile, vel expediens, vel congruum: Alio

Porphyr.